

મિયાં-બીવીનો એક દુર્રો પાર
હમેશાકે સિંચે હરામ કરોવાલી

અળી ગાલી

૧૧ મુસ્લીમો

(મલ્લાના) જમીનમુદત
કુરેશી ભાવનગરી

નોંધ :- હવે કિસાનને ઉદ્ધારે મુજરાલીને સિંચાણ મુજરાલી અવાજે
સાદેકે સિંચે કિયા ગયા છે. હવે સિંચે હવે સિંચાણને અરબી હિવારને
નિગાલ દી ગઈ છે. પણ કિસાન ઉદ્ધારે તો હવે મુજી છે. મુજરાલી ઉલમાની
કિસાન વધારે અરબી હિવારને મુલાકાતે રહ્યાં લકતે છે.

મિલનેશ પતા

એ.એ. અસદવાલા

પ, કોમર્સિયલ લેમ્પર્સ, મુકરિયા મહિજહલી હામે,
૧૮૩, મલ્કિહ બંદર રોડ, મુલિહ-૪૬૬ ૬૬૩,
કોલ (કુકાલ) :- (૭૭૭) ૨૩૪૩૬૭૬૩

VISIT...

LANZAROTE
Caliente.COM

તકરીમ^૧ : હઝરત મુફતી આદમ સાહબ ભીલવની દામત બરકાતુલ્લમ

بسم الله الرحمن الرحيم ط الحمد لله رب العالمين ط الصلوة والسلام
على رسوله محمد وآله وصحبه اجمعين ط اما بعد،

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમકા ઈશાદ હે :

‘طلب العلم فريضة على كل مسلم’ [મિશકાત શરીફ સ.૩૪]

તર્જમા : “હર મુસલમાન પર (દીનકા) ઈલ્મ હાસિલ કરના ફરજ હે.”

શામી જિ.૧મેં લિખ્યા હે કે “હર મુસલમાન પર જેસે વુઝૂ, ગુસ્લ, નમાઝ ઔર રોઝાકે મસાઈલ જાનના ફરજ એન હે ઈસી તરહ હલાલ ઔર હરામકે અહકામ ઔર અલ્ફાઝે ફુફિયા^૨ કો જાનના ભી હર મુસલમાન પર ફરજ એન હે.”

[શામી જિ.૧, સ.૨૯]

ખાસ તોર પર મિયાં-બીવીકો એક દૂસરે પર હમેશાકે લિએ હરામ કરનેવાલી ગલતિયોંકો જાનના નિહાયત હી અહમ ઔર ઝરૂરી હે, ઉનસે બેખબરી ઔર નાવાકિફિયત (જહાલત)કા અંજામ બળા હી ખતરનાક હે. યહ મસ્અલા જિત્ના અહમ હે ઈત્ની હી ઈસસે ગફલત પાઈ જાતી હે. ઈસ લિએ ઈસ્કે મસાઈલ આમ ફહમ^૩ ઔર આસાન ઉર્દૂમેં પૂરી વઝાહતકે સાથ મુરત્તબ કરનેકી^૪ ઝરૂરત થી. તાકે લોગ ઉનકો સમઝ કર એસી ગલતિયોંસે બચે.

અઝીઝમ મલ્લાના જમીલઅહમદ કુરૈશી સાહબ મદજિલ્લુલ્લુ આલીને ઈસ મૌઝૂઅ^૫ પર બળી મેહનત કરકે બહુત હી આસાન ઔર વાઝેહ અંદાઝમેં યહ રિસાલા ‘મિયાં-બીવીકો એક દૂસરે પર હરામ કરનેવાલી બળી ગલતી’ મુરત્તબ ફર્માયા. જો હર પહલૂસે જામેઅ^૬ હે. અહકરને^૭ ઈસ્કો બગૌર^૮ મુકમ્મલ પળહા. બહુત હી પસંદ આયા ઔર મુઅબ્બર^૯ પાયા.

૧. અર્થાત્ અભિપ્રાય. હઝરત મુફતી આદમ સાહબ હઝરત મલ્લાના કમરુઝ્ઝમાં સાહબ ઈલાહાબાદી (દા.બ.)કે ખલીફા ઔર મદ્રેસા જામિઅહ નઝીરિય્હ કાકોસીકે શયખુલ્ હદીથ હે. ૨. ફુફ તક પહૂંચાનેવાલે અલ્ફાઝ, ૩. સબ સમઝ સકે ઈસ તરહ, ૪. લિખનેકી, ૫. અર્થાત્ વિષય, ૬. અર્થાત્ દરેક રીતે સંપૂર્ણ, ૭. યા'ની મુફતી સાહબને, ૮. ધ્યાનસે, ૯. અર્થાત્ અસરકારક.

અલ્લાહ તઆલા ઈસ્કો કબૂલ ફર્માવે ઓર લોગોંકો ઈસસે ફાઈદા પહૂંચાવે.
આમીન યા રબ્બલ્ આલમીન. વસલ્લલ્લાહુ અલનનબિય્યિલ્ ઉમ્મિય્યિ.

હર્રરહૂ^૧ અહકર મુફતી આદમ સાહબ ભીલવની
ખાદિમે શોઅબએ ઈફતા વ હદીથ,
દારુલ્ ઉલૂમ જામિઅહ નઝીરિય્યહ,
કાકોસી, ઝિલ્લા પટ્ટન, શિમાલી ગુજરાત.^૨
૧૪, રબીઉલ અવ્વલ, હી.સ.૧૪૩૧

બિસ્મિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ

ઈસ કિતાબકે બારેમેં.....

મદ્રસાસે ફારિગ હોનેકે બા'દસે લેકર આજ તકકે મુતફરિફ કિતાબોંકે મુતાલઆ, બુરુગોંકી મજિલસોંકી બરકત ઓર અલ્લાહકે ફઝલસે દીનકે પાંચ અહકામ એસે મા'લૂમ હૂએ કે હર મુસલમાનકો ઉન્કા બુન્યાદી ઈલ્મ હોના બહુત હી ઝરૂરી હે. વહ પાંચ અહકામ યહ હે :

(૧) ઈમાન, (૨) નમાઝ, (૩) હુરમતે મુસાહરત, (જિસકે બારેમેં યહ કિતાબ લિખ્ખી ગઈ હે.) (૪) તલાક, (૫) મીરાષ.

ઈસ બાતમેં તો કોઈ શક હી નહીં કે હર મુસલમાન પર પૂરે દીનકા ઝરૂરી ઈલ્મ સીખના ફર્જ હે. જેસા કે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમકે ઈશાદે 'તલબુલ્ ઈલ્મ ફરીઝતુન....' (યા'ની હર મુસલમાન (મદ્દ-ઓરત) પર દીનકા ઈલ્મ સીખના ઝરૂરી હે)સે પાબિત હોતા હે ઓર ફુફહાઅ (યા'ની મુફ્તિયાને કિરામ)ને ઈસ્કી વઝાહત ભી ફર્માઈ હે. લેકિન યહ પાંચ અહકામ તો એસે હે કે અગર ઈન્કા ઈલ્મ સીખનેમેં આદમી દેર કરે તો ઉસકે દીન ઓર આખિરતકા બહુત બળા એસા નુકસાન હો જાતા હે કે ઉસ્કી તલાફી કરના (અર્થાત્ ભરપાઈ કરવું) બહુત હી મુશ્કિલ કામ હે ઓર પહલે ઓર તીસરે તંબરકે હુક્મકી તો તલાફી હી નહીં હો સકતી. ઈસ લિએ બહુત ઝરૂરી હે કે જહાં થોળી સમજ બૂઝ આ જાએ યા'ની ઉમ્મ બારહ-તેરહ સાલકી હો જાએ તો ફોરન્ ઈન્કો સીખ લે. પહલી ત્રીન ચીઝેં તો એસી હે કે હર મુસલમાન પર ઉન્કા ઈલ્મ સીખના ઝરૂરી

હે ઔર બાકી દો બાતોંકા તઅલ્લુક મોકેસે હે કે જિસકો વહ મોકા પેશ આએ ઉસ્કે લિએ બહુત ઝરૂરી હે.

ઈરાદા તો એસા થા કે નમાઝકે અલાવા બાકી ચારો હુકમોંકે મસાઈલકો એક છોટી કિતાબમેં જમા' કરકે છાપા જાએ ઔર નમાઝકે મસાઈલ ઝરા ઝિયાદહ હોનેકી વજહસે ઉસ્કો અલગ રિસાલેકી શકલમેં શાએ' ક્રિયા જાએ. લેકિન હુરમતે મુસાહરતકા મઝમૂન પહલે મુકમ્મલ હો ગયા તો સાથિયોંકી રાય યહ હૂઈ કે ઈસ્કો હી અલગ રિસાલેકી શકલમેં છાપ દિયા જાએ ઔર જલ્દસે જલ્દ યહ મસ્અલા લોગોંકે સામને આ જાએ, ઈસ્મેં દેર કરના મુનાસિબ નહીં હે. ઈસ લિએ ઈસકો શાએ' ક્રિયા જા રહા હે.

(મલ્લાના) જમીલઅહમદ કુરેશી ભાવનગરી

રાખ્તેકે લિએ :- Kureshi Graphics, Mo: 9824 786 864

E-mail : tasneef_jamilahmed@rediff.com

દીબાચા

ઈસ રિસાલેકે લિખનેકી વજહ તો ઊપર બયાન હો ચુકી.

‘હુરમતે મુસાહરત’કે મસ્અલેકે મુતઅલ્લિક એક ખાસ બાત યહ અર્ઝ કરની હે કે બા'ઝ લોગ દીનકે મસાઈલ સીખને સિખાનેમેં શર્મ કરતે હે. યહ શર્મ કરના બહુત હી બુરા હે. દીનકે મુઆમલેમેં શર્મ નહીં કરની ચાહિએ. હમારા યહ અજીબ હાલ હે કે સબકે બીચમેં ગુનાહ કરતે વક્ત તો હમેં શર્મ નહીં આતી ઔર દીનકી બાત કરતે વક્ત શર્મ આ જાતી હે. સહાબા રઝિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુમ અજમઈન દીનકી બાતેં પૂછને ઔર સમઝનેમેં બિલ્કુલ શર્મ નહીં કરતે થે. મદ તો મદ, ઔરતેં ભી શર્મ નહીં કરતી થી. બા'ઝ મર્તબા એસા હોતા કે મજિલસકે દરમિયાન આ કર સહાબાકી ઔરતેં સવાલ કરતી, જેસા કે બુખારી શરીફકે પહલે હિસ્સેકે સફહા નં. ૨૪ પર હે કે હઝરત ઉમ્મે સુલૈમ રઝિયલ્લાહુ તઆલા અન્હા આપ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમકે પાસ આઈ ઔર પૂછા કે “યા રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમ ! બેશક અલ્લાહ તઆલા હક બાત બયાન કરનેસે નહીં શરમાતા. કયા ઔરતકો જબ એહતિલામ (અર્થાત્ સ્વપ્નદોષ) હો જાએ તો ઉસ પર ગુસ્લ ફર્ઝ હે ?” અન્સારકી ઔરતોંકી ઈસ

ખૂબીકી વજહસે હઝરત આઈશા રઝિયલ્લાહુ તઆલા અન્હાને ઉન્કી તા'રીફ ઈન અલ્ફાઝમેં ફર્માઈ : “બેહતરીન ઔરતે અન્સારકી ઔરતે હે કે ઉન્કો દીનકી બાત સમજનેસે શર્મ રુકાવટ નહીં બનતી.” (યા'ની શર્માએ બગૈર દીનકી બાત પૂછ કર સમજ લેતી થી.) ઔર ઉસી સફહે પર હે કે : હઝરત મુજાહિદ રહિમહુલ્લાહ ફર્માતે હે કે “શર્મ કરનેવાલા ઔર તકબ્બુર (અર્થાત્ અભિમાન) કરનેવાલા ઈલ્મ હાસિલ નહીં કર સકતા.” [બુખારી જિ.૧, સ.૨૪]

ઈસ લિએ ઈન મસાઈલકે સીખને સિખાનેમેં શર્મસે કામ નહીં લેના ચાહિએ. આજ લોગ એસે મસાઈલકે પૂછનેસે શર્મ કરતે હે ઔર સિખાનેવાલે સમજાનેસે શર્મ કરતે હે. ઈસી લિએ એહસાસ હુવા કે ઈન્કો આસાન અલ્ફાઝ ઔર એસે અંદાઝમેં લિખ્ખા જાએ કે આદમી ઈસ્કો પળહ કર ખુદ હી અછ્છી તરહ સમજ જાએ ઔર યહી બાત સોચ કર યહ રિસાલા લિખ્ખા ગયા હે. ઔર ઈસ ગલતીકી એસે સાફ અલ્ફાઝમેં બયાન કર દિયા ગયા હે કે ઉમ્મીદ હે કે જો આદમી ધ્યાનસે પળહેગા તો ઈન્શાઅલ્લાહ ઉસ્કો પૂરી બાત સમજમેં આ જાએગી. અલ્લાહ તઆલા ઈસ ગલતીસે હમારી હિફાઝત ફર્માએ. આમીન.

મિયાં-બીવીકો હમેશાકે લિએ એક દૂસરે પર હરામ કરનેવાલી બળી ગલતી

એક ગલતી એસી હે કે અગર શોહર યા બીવીસે વહ ગલતી હો જાએ તો મિયાં ઔર બીવી હમેશાકે લિએ એક દૂસરે પર હરામ હો જાતે હે. ઈસ ગલતીકે હો જાનેકે બા'દ બીવીકો અપને નિકાહમેં રખનેકી કોઈ શકલ નહીં હે. ઈસ ગલતીકે હો જાનેકે બા'દ મિયાંકે લિએ ઝરૂરી હે કે અપની ઘરવાલીકો તલાક દે દે, ક્યૂં કે ઈસ ગલતીકે હો જાનેકે બા'દ બીવી અપને મર્દ પર હમેશાકે લિએ હરામ હો જાતી હે. (ઈસ ગલતીકા બયાન આગે આ રહા હે.) જિસ તરહ કોઈ મર્દ અપની ઔરતકો ત્રીન તલાકે દે દે તો ઔરત અપને મર્દ પર હરામ હો જાતી હે, ઈસી તરહ અગર શોહર યા બીવીસે વહ ગલતી હો જાએ તો ભી બીવી અપને શોહર પર હમેશાકે લિએ હરામ હો જાતી હે. ત્રીન તલાકે દેનેકે બા'દ તો બીવીકો અપને નિકાહમેં ફિરસે લાનેકે લિએ શરીઅતને રાસ્તા ભી બતાયા હે, લેકિન ઈસ ગલતીકે હો જાનેકે બા'દ બીવીકો અપને નિકાહમેં લાનેકા કોઈ રાસ્તા

નહીં. દોનોં મૌત તક ફિરસે જમા' નહીં હો સકતે. ઈસી તરહ અગર બીવીસે યહ ગલતી હો જાએ તો ભી યહી મસ્અલા હે કે દોનોં મિયાં—બીવી હમેશાકે લિએ એક દૂસરે પર હરામ હો જાએંગે. અબ દોનોંકે જમા' હોનેકા કોઈ રાસ્તા નહીં.

ફતાવા મહમૂદિયહ જિ.૧૧, સ.૩૬૮ પર હે કે “વહ બીવી હમેશાકે લિએ હરામ હો ગઈ. કોઈ સૂરત ઉસ્કે હલાલ હોનેકી નહીં. ઉસ્સે મુતારકત (યા'ની જુદા હો જાના) વાજિબ હે. હમેશાકે લિએ ઉસ્કો છોળ દે ઔર કહ દે કે ‘મૈને ઉસ્કો છોળ દિયા.’ ફિર ઈદતકે બા'દ વહ ઔરત દૂસરી જગહ નિકાહ કર લે. જિસ શખ્સને યહ મસ્અલા બતલાયા હે કે ‘તલાક પળ ગઈ, હલાલાકે બા'દ દોબારા નિકાહ દુરુસ્ત હે.’ ઉસ્ને ગલત બતલાયા હે. ‘હુરમતે મુસાહરત’સે તલાક નહીં પળતી ઔર નિકાહ નહીં ટૂટતા. અલ્બત્તા નિકાહ ફાસિદ હો જાતા હે (યા'ની ખરાબ હો જાતા હે) ઔર ઔરતકો છોળના વાજિબ હો જાતા હે ઔર હલાલાકે બા'દ દોબારા નિકાહ સહીહ નહીં હોતા.”

ઈસ લિએ હર મુસલમાન મર્દ ઔર ઔરત પર ઝરૂરી હે કે શરીઅતકે ઈસ હુકમકો અછૂછી તરહ સમજે ઔર ઈસ ગલતીસે બચનેકી પૂરી કોશિશ કરે.

મિયાં-બીવીકો એક દૂસરે પર

હરામ કર દેનેવાલી વહ ગલતી કયા હે ?

મિયાં-બીવીકો એક દૂસરે પર હરામ કર દેનેવાલી વહ ગલતી યહ હે કે ‘શોહરકા આગે બતાઈ હૂઈ ઔરતોંમેંસે કિસી એક ઔરતકો શહવતકે સાથ છૂ લેના.’ અગર કિસી મર્દને આગે બતાઈ હૂઈ ઔરતોંમેંસે કિસી એક ઔરતકો ભી શહવતકે સાથ છૂ લિયા તો ઉસ મર્દકી બીવી હમેશાકે લિએ ઉસ મર્દ પર હરામ હો જાએગી. ઈસી તરહ અગર ઔરતને શહવતકે સાથ આગે બતાએ હૂએ મર્દોંમેંસે કિસી એક મર્દકો છૂ લિયા તો ભી યહી હુકમ હે કે વહ ઔરત અપને શોહર પર હમેશાકે લિએ હરામ હો જાએગી.

વહ ઔરતોં ઔર મર્દ કોન કોન હ

જિન્કો છૂ લેનેસે મિયાં-બીવી હમેશાકે લિએ

એક દૂસરે પર હરામ હો જાતે હ ?

જિન્કો છૂ લેનેસે મર્દ પર અપની બીવી હમેશાકે લિએ હરામ હો જાતી હે વહ ઔરતોં યહ હે :

- (૧) બીવીકી માં (મા'ની સાસ)
- (૨)–(૩) બીવીકી હકીકી દાદી ઓર હકીકી નાની,
- (૪)–(૫) બીવીકી બેટી આહે શોહરકે ખુદકે તુલ્કેસે હો (મા'ની સગી બેટી હો) યા બીવીકે પહલે ખાવિંદકે તુલ્કેસે હો, (મા'ની સોતેલી બેટી હો)
- (૬)–(૭) બીવીકી સગી નવાસી ઓર સગી ખોતી,

[કતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૪]

મદને ઈનમેસે એકકો ભી શહવતકે સાથ છૂ સિયા તો ઉસ મદ પર અપની બીવી હમેશાકે સિએ હરામ હો જાએગી,

શાઈદા :- યાદ રહે કે અગર ઈન ઓરતોમેસે કિસીને ભી ઉસ મદકો શહવતકે સાથ છૂ સિયા તો ભી યહી મસ્અલા હે કે ઉસકી બીવી ઉસ પર હરામ હો જાએગી.

[ખલ્દુરદીક જિ.૩, સ.૧૦૧]

જિન્કી છૂ લેનેસે બીવી અપને શોહર પર હરામ હો જાતી હે વહ મદ યહ હે :

- (૧) શોહરકા બાપ (મા'ની ખુસર),
- (૨)–(૩) શોહરકા હકીકી દાદા ઓર હકીકી નાના,
- (૪)–(૫) શોહરકા બેટા, આહે બીવીકે ખુદકે પેટસે હો (મા'ની હકીકી બેટા હો) યા શોહરકી પહલી બીવીકે પેટસે હો (મા'ની સોતેલા બેટા હો.)
- (૬)–(૭) શોહરકા હકીકી નવાસા ઓર હકીકી ખોતા,

[કતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૪]

શાઈદા (૧) :- યાદ રહે કે અગર ઈન મદોમેસે કિસીને ભી ઉસ ઓરતકી શહવતકે સાથ છૂ સિયા તો ભી યહી મસ્અલા હે કે મિયાં–બીવી એક દૂસરે પર હરામ હો જાએગી,

શાઈદા (૨) :- ઈસ તરહ છૂ લેનેકી વજહસે મિયાં–બીવીકે હમેશાકે સિએ એક દૂસરે પર હરામ હો જાએકી શરીઅતમે 'હુરમતે મુસાહરત' કહતે હે. (આગે બાર બાર 'હુરમત' કા લફઝ આનેવાલા હે, ઈસ સિએ યાદ રહે કે હુરમતકા મસ્અલ હે 'મિયાં–બીવીકા એક દૂસરે પર હરામ હો જાના.')

શાઈદા (૩) :- જિસ તરહ ઊપર બતાએ હૂએ મદ ઓર ઓરત શહવતકે સાથ એક દૂસરેકી છૂ લે તો હુરમતે મુસાહરત માનિત હો જાતી હે યા'ની મિયાં–બીવી એક દૂસરે પર હમેશાકે સિએ હરામ હો જાતે હે ઈસી તરહ અગર ઈન મદો ઓર ઓરતોમે જિના (અર્થાત્ બાખિઆર) કિયા યા શહવતકે સાથ

એક દૂસરેકા બોસા લિયા યા એક દૂસરેકી શર્મગાહકો શહવતકે સાથ દેખ લિયા તો ભી હુરમતે મુસાહરત ધાબિત હો જાતી હે. (શહવતકે સાથ ધૂને ઔર દેખનેકા બયાન તફસીલકે સાથ (અર્થાત્ વિગતવાર) આગે આ રહા હે.)

શાઈદા (૪) :- હુરમતે મુસાહરતકા મસ્અલા કુઆન, હદીષ ઔર સહાબએ કિરામ રઝિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુમકે ફત્વોસે ધાબિત હે. (જેસા કે આગે વઝાહતકે સાથ આ રહા હે.) ઈસમેં કિસી આદમીકી અપની રાય ઔર કિયાસ (અર્થાત્ વિચાર)કા કોઈ દખલ નહીં હે.

કુઆન ઔર હદીષસે હુરમતે મુસાહરતકા પુખૂત

નિકાહ ઔર ઝિનાકી વજહસે હુરમતે મુસાહરતકા ધાબિત હોના કુઆને પાકસે મા'લૂમ હોતા હે ઔર શહવતકે સાથ ધૂનેકી વજહસે યા ઔરતકા બોસા લેનેકી વજહસે યા ઔરતકી શર્મગાહકે અંદરકે હિસ્સેકી તરફ શહવતસે દેખનેકી વજહસે હુરમતે મુસાહરતકા ધાબિત હોના હદીષ યા સહાબએ કિરામ રઝિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુમકે ફત્વોસે મા'લૂમ હોતા હે. 'હુરમતે મુસાહરત' નામી કિતાબમેં હઝરત મુફતી સઈદ અહમદ સાહબ દામત બરકાતુહુમ (શયખુલ હદીષ, દારુલ ઉલૂમ દેવબંદ)ને ઈસ્કો વાઝેહ તોર પર બયાન ફર્માયા હે. જો હઝરાત તફસીલ દેખના ચાહેં વહ વહાં પર દેખ લેં. યહાં સિર્ફ ઉસ્કા ખુલાસા અપને અલ્ફાઝમેં પેશ કર રહા હું.

કુઆને પાકમેં સૂરએ નિસાઅકી આયત ર૩મેં જિન ઔરતોંકે સાથ નિકાહ કરના હરામ બતલાયા ગયા હે ઉનમેંસે દો યહ હેં : (૧) **أُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ** (તુમહારી બીવિયોંકી માએ) ઈસમેં બીવીકે મુઅન્નષ ઉસૂલ (અર્થાત્ જૂની માદા પેઢીઓ જેમ કે દાદી, નાની, પરદાદી, પરનાની વગેરે) આ ગએ, ક્યૂં કે અરબીમેં ઈન સબકો 'ઉમ્મ' કહતે હેં. (૨) **أُمَّهَاتُ بَنَاتِكُمْ** (તુમહારી બીવિયોંકી લબકિયાં જો પહલે શોહરસે હોં), બીવીકે મુઅન્નષ ફુરૂઅ (અર્થાત્ આવનારી માદા પેઢીઓ જેમ કે બેટી, નવાસી, પોત્રી વગેરે) જો દૂસરે શોહરસે હોં વહ ઈસમેં આ ગએ. ઈન દોનોં અલ્ફાઝસે પતા ચલા કે બીવીકે મુઅન્નષ ઉસૂલ ઔર ફુરૂઅ (અર્થાત્ જૂની અને નવી માદા પેઢીઓ) શોહર પર હરામ હોતે હેં.

ઔર ઈસી સૂરતકી ૨૨ નંબરકી આયતમેં હે કે : **لَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ** યા'ની ઉન ઔરતોંસે નિકાહ ન કરો જિનસે તુમહારે બાપ (દાદા યા નાના)ને

નિકાહ ક્રિયા હો. અરબીમાં 'નિકાહ' કે લફઝ કે દો મત્લબ હોતે હૈ : (૧) નિકાહ કરના યા'ની નિકાહ પળહ કર મિયાં—બીવી બનના. (૨) જિમાઅ કરના (અર્થાત્ સંભોગ કરવો.) ઔર ઈસ આયતમાં 'નિકાહ' કા લફઝ આયા હે, ઈસ લિઅે અબ ઈસ્કા એક મત્લબ તો યહ હોગા કે જિન ઔરતોંસે તુમ્હારે બાપ દાદાને નિકાહ પળહા હો ઉન ઔરતોંસે તુમ શાદી નહીં કર સકતે. [જૈસા કે ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૪ પર હે.]

ઔર દૂસરા મત્લબ યહ હે કે જિન ઔરતોંસે તુમ્હારે બાપ દાદાને સોહબત કી હો ઉન્સે ભી તુમ નિકાહ નહીં કર સકતે. બાપ—દાદાને જાઈઝ તરીકેસે સોહબત કી હો (યા'ની નિકાહ કરનેકે બા'દ) યા નાજાઈઝ તરીકેસે કી હો (યા'ની ઝિના અર્થાત્ વ્યભિચાર ક્રિયા હો) એસી કોઈ કેદ ઈસ આયતમાં નહીં લગાઈ ગઈ. જબ અલ્લાહ તઆલાને જાઈઝ—નાજાઈઝકી કેદ નહીં લગાઈ તો ઈસ્કા મત્લબ યહ હુવા કે બાપને કિસી ઔરતકે સાથ ચાહે જાઈઝ તરીકેસે સોહબત કી હો યા નાજાઈઝ તરીકેસે સોહબત કી હો, દોનોં તરીકોંસે સોહબત કરનેસે વહ ઔરત ઉસ આદમીકે બેટોંકે લિઅે હરામ હો જાતી હે, [જૈસા કે ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૪ પર હે.] ક્યૂં કે વહ ઔરત ઉસ આદમીકી અલ્લાહકે લિઅે માંકે દર્જેમાં હો જાતી હે. ઔર માંકે સાથ નિકાહ કરના હરામ હે.

ઈસ લિઅે અગર કિસી આદમીને અપની બહૂકે સાથ બુરા કામ ક્રિયા તો વહ બહૂ ઉસ્કે બેટેકે લિઅે માંકે દર્જેમાં હો જાનેકી વજહસે બેટે પર હમેશાકે લિઅે હરામ હો જાએગી. ઔર અગર કિસી દામાદને સાસકે સાથ ઝિના ક્રિયા તો ઝિના કરનેવાલા દામાદ શોહરકે દર્જેમાં હો ગયા ઔર જિસ્સે ઝિના ક્રિયા હે વહ સાસ બીવીકે દર્જેમાં હો ગઈ ઔર સાસકી લળકિયાં ઝિના કરનેવાલે મદ્દકી રબીબહ (યા'ની બીવીકી અગલે શોહરકી લળકી)કે દર્જેમાં હો ગઈ ઔર પહલી આયતમાં આ ચુકા હે કે 'તુમ્હારી બીવીકી જો લળકિયાં પહલે શોહરસે હૈં વહ તુમ પર હરામ હૈં.' ઈસ લિઅે ઝિના કરનેવાલે દામાદ પર ઉસ્કી બીવી હરામ હો જાએગી, ક્યૂં કે સાસકે સાથ ઝિના કરનેકી વજહસે સાસકી બેટિયાં (જિનમાંસે એક દામાદકી બીવી ભી હે) રબીબહકે દર્જેમાં હો ગઈ.

અબ ઉન અહાદીષકો બયાન ક્રિયા જાતા હે જિન્સે યહ મસ્અલા ધાબિત હોતા હે. પહલે મુસન્નફે ઈબ્ને અબી શય્બહકે હિસ્સા નં.૯૮કી વહ રિવાયતેં પેશ કી જાતી હૈં જિન્સે ઝિનાકી વજહસે હુરમતે મુસાહરતકા ધાબિત હોના મા'લૂમ

હોતા હે :

(૧) હઝરત ઈમરાન બિન હુસૈન રઝિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુસે એસે આદમીકે બારેમેં પૂછા ગયા જો અપની સાસકે સાથ ઝિના કરે તો ઉસ્કે બારેમેં ઉન્હોને ફર્માયા કે 'ઉસ આદમી પર ઉસ્કી બીવી હરામ હો જાએગી.' [સ.૯૮] (ઔર એઅલાઉસ્સુનન જિ.૧૧, સ.૩૦ પર અબ્દુર્રઝઝકકે હવાલેસે ઈમરાન બિન હુસૈનકા યહી કૌલ નકલ ક્રિયા ગયા હે.)

(૨) એક આદમીને અપની બીવીકી બેટીકે સાથ ઝિના ક્રિયા તો હઝરત ઈબ્રાહીમ ઔર હઝરત આમિર શઅબી રહિમહુમલ્લાહને ઉસ્કે બારેમેં ફર્માયા કે "ઉસ આદમી પર ઉસ્કી બીવી ઔર બેટી દોનોં હરામ હો ગઈ." (બીવીકે સાથ સોહબત કરનેકી વજહસે બેટી તો હરામ હી થી, અબ બેટીકે સાથ ગુનાહકા કામ કરનેકી વજહસે બીવી ભી હાથસે ગઈ.) [સ.૯૯]

(૩) અતાઅ રહિમહુલ્લાહને ફર્માયા કે "જબ કિસી આદમીને કિસી ઔરતકે સાથ હરામ કામ ક્રિયા તો ઉસ આદમી પર ઉસ ઔરતકી બેટી હરામ હો ગઈ ઔર અગર કિસી ઔરતકી બેટીકે સાથ હરામ કામ ક્રિયા તો ઉસ બેટીકી માં ઉસ આદમી પર હરામ હો ગઈ." [સ.૯૯]

અબ વહ રિવાયતેં પેશ કી જાતી હેં જિન્સે સિર્ફ ધૂનેકી વજહસે હુરમતકા ધાબિત હોના મા'લૂમ હોતા હે :

(૧) એક આદમી કિસી ઔરતસે શાદી કરતા હે, ફિર ઉસ્કો દબાતા હે ઔર ઉસ્કે સિવા ઉસ્કે સાથ દૂસરા કોઈ કામ નહીં કરતા તો એસે આદમીકે બારેમેં હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમને ફર્માયા : "વહ (શખ્સ) ઉસ (ઔરત)કી બેટીસે શાદી નહીં કર સકતા." ઈસ રિવાયતસે સાફ તોર પર મા'લૂમ હો ગયા કે સિર્ફ ધૂનેકી વજહસે ભી હુરમતે મુસાહરત ધાબિત હો જાતી હે.

(૨) એક આદમીને કિસી ઔરતસે શાદી કી, ફિર અપના હાથ ઉસ પર રખ્યા ઔર ઉસ્કે કપળે ઉતારે, (લેકિન કિસી વજહસે) ઉસ્સે સોહબત નહીં કી તો એસે આદમીકે બારેમેં હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબી સલ્મા ઔર હઝરત યઝીદ બિન કસીત ઔર હઝરત ઈમામ ઝોહરી રહિમહુમલ્લાહને ફર્માયા કે : "ઉસ ઔરતકી બેટી ઉસ આદમીકે લિએ હલાલ નહીં રહી." (યા'ની ઉસ પર હરામ હો ગઈ.) [યહ દોનોં હદીષે એઅલાઉસ્સુનન જિ.૧૧, સ.૩૩ પર હેં]

અબ વહ રિવાયતેં પેશ કી જાતી હેં જિન્સે ઔરતકી શર્મગાહકો દેખને યા

બોસા દેનેકી વજહસે હુરમતકા પાબિત હોના મા'લૂમ હોતા હે :

(૧) હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમને ફર્માયા : "જિસ શખ્સને કિસી ઔરતકી શર્મગાહકી તરફ દેખા તો ઉસ શખ્સકે લિએ ઉસ ઔરતકી માં ઔર ઉસ્કી બેટી હલાલ નહીં રહી." [મુસન્નફે ઈબ્ને અબી શખ્ખહ જિ.૯, સ.૯૯]

(૨) મુજાહિદ રહમતુલ્લાહિ અલય્હિસે નકલ ક્રિયા ગયા હે કે "જબ કિસી આદમીને ઔરતકો બોસા દિયા ઔર ઉસ્સે સોહબત નહીં કી યા ઉસ ઔરતકી શર્મગાહકી તરફ શહવતકે સાથ દેખા તો ઉસ આદમી પર ઉસ ઔરતકી માં ઔર ઉસ્કી બેટી હરામ હો ગઈ." [એમૂલાઉસ્સુનનૂ જિ.૧૧, સ.૩૫]

(૩) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસ્હૂદ રઝિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ ફર્માયા કરતે થે કે "જબ કિસી આદમીને કિસી ઔરતકો બોસા દિયા તો ઉસ આદમીકે લિએ ઉસ ઔરતકી બેટી કભી ભી હલાલ નહીં હોગી." [ઉપરવાલા હવાલા]

ઈસ પૂરે બયાનસે મા'લૂમ હુવા કે હુરમતે મુસાહરતકા મસ્અલા કુર્આન ઔર હદીષસે પાબિત હે.

યહ નઈ બાત કહાંસે આઈ ?

બા'ઝ મર્તબા એસા હોતા હે કે જબ આદમીકો કોઈ એસા મસ્અલા બતાયા જાતા હે જો ઉસ્ને કભી ન સુના હો ઔર ઝાહિરમેં ઉસ મસ્અલે પર અમલ કરના નફસ પર ભારી હો તો એસે મસ્અલેકો સુન કર આદમીકે ચેહરેકા રંગ બદલ જાતા હે ઔર વહ ઉસ પર અમલ કરનેકે લિએ તથ્યાર નહીં હોતા ઔર ઉસી બોઝસે બચનેકે લિએ વહ મસ્અલા બતાનેવાલે મુફતી યા આલિમકો દૂસ્રે હો સવાલ કરતા હે તાકે કિસી ભી તરહ ઉસ બોઝવાલે મસ્અલેસે બચ જાએ ઔર બા'ઝ લોગ તો ગુસ્સા હો જાતે હે ઔર યૂં ભી કહ દેતે હે કે "યહ સબ નયા નયા કહાંસે આયા ? હમને તો અપની પૂરી ઝિંદગીમેં એસા કભી ભી નહીં સુના ! આજ કલકે નએ મૌલવી નએ મસ્અલે લાતે હે !"

હુરમતે મુસાહરતકા મસ્અલા ભી એસા હી હે કે આદમી પર બોઝ પળતા હે ઔર બા'ઝ લોગોંકો યહ સવાલ ભી હોતા હે કે "યહ તો બહુત હી અજ્ઞાબ બાત હે કે હમને જાન બૂઝ કર તો ઔરતકો હાથ લગાયા નહીં ! અંધેરેમેં ગલતીસે લગ ગયા, ફિર ભી બીવી ક્યૂં હરામ હો ગઈ ?" યહ બાત દૂસ્રી હે કે મુફતિયાને કિરામને ઈસ્કે અકલી જવાબાત ભી દિએ હે યા'ની એસે જવાબાત કે જિસ્કો અકલ કબૂલ કરતી હે ઔર ઉસ જવાબકો સુન કર આદમીકી ઉલ્જન ખત્મ હો

જાતી હે ઔર ઉસ્કો સુકૂન હો જાતા હે. (એસે જવાબાત ભી આગે આ રહે હૈ.) લેકિન સોચનેકી બાત યહ હે કે હમ પર એસા બોઝ ક્યૂં પળતા હે ? ઔર હમારે સામને દીનકી બાત મોઅતબર કિતાબોંકે હવાલેકે સાથ પેશ કી જાતી હે ફિર ભી હમ ઉસ્કો સુન કર ઉસે કબૂલ કરનેકે લિએ તય્યાર ક્યૂં નહીં હોતે ?

ઈસ્કા જવાબ જો ઈસ ઝઈફકો સમઝમેં આયા વહ આપ હઝરાતકી ખિદમતમેં પેશ કિયા જાતા હે કે એસે તમામ મસાઈલ કે જિન્મેં આદમીકો બોઝ પળતા હે ઔર નારાઝગી હોતી હે ઈસ્કી વજહ બુખારી શરીફકી એક હદીષસે મા'લૂમ હોતી હે. ઉસ હદીષકા નામ 'હદીષે હિરકલ' હે.

ઈસ હદીષમેં હિરકલ જો કે પહલી કિતાબોંકા આલિમ ઔર રૂમકી સલ્તનતકા બાદશાહ થા, ઉસ્ને અબૂ સુફ્યાન રઝિયલ્લાહુ અન્હુસે હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમ ઔર ઈસ્લામકે બારેમેં ચંદ સવાલાત કિએ થે. (ઉસ વક્ત અબૂ સુફ્યાન મુસલમાન નહીં થે.) ઉન સવાલોંમેંસે એક સવાલ યહ થા કે : “هَلْ يَرْتَدُّ أَحَدٌ مِنْهُمْ عَنْ دِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ سَخَطٌ لَهُ”

તર્જમા : “ક્યા મુસલમાનોં (યા'ની સહાબા રઝિયલ્લાહુ અન્હુમ)મેંસે કોઈ દીને ઈસ્લામમેં દાખિલ હો જાનેકે બા'દ દીને ઈસ્લામસે નારાઝ હો કર, દીન છોળ કર ફિરસે કાફિર હો જાતા હે ?” તો અબૂ સુફ્યાન રઝિયલ્લાહુ અન્હુને ફર્માયા કે : “નહીં. (દીને ઈસ્લામસે નારાઝ હો કર કોઈ ફિરસે કાફિર નહીં બન જાતા.)” તો યહ સુન કર હિરકલને કહા કે :

“وَكَذَلِكَ الْإِيمَانُ إِذَا خَالَطَ بِشَاةَ الْقُلُوبِ.” તર્જમા : “જબ ઈમાન દિલોં કી બશાશત (દિલોંકી ખુશી)કે સાથ મિલ જાતા હે તો ઈમાનકા મુઆમલા એસા હી હોતા હે.” યા'ની ફિર આદમીકો અપને દીનમેં કોઈ ચીઝ નાપસંદ મા'લૂમ નહીં હોતી ઔર દીનકી હર હર ચીઝ ઉસ્કો પસંદ આતી હે. [જિ.ર, સ.૬૫૩]

અગર કિસીકો યહ સવાલ હો કે હિરકલ તો કાફિર થા ઉસ્કી બાતકા ક્યા બરોસા ? તો ઈસ્કા જવાબ યહ હે કે યહ હદીષ હઝરત અબૂ સુફ્યાન રઝિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુને ઈમાન લાનેકે બા'દ બયાન કી હે ઔર ઉન્સે હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ રઝિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુને સુની ઔર અપને તલબાઅકો સુનાઈ. જબ દો સહાબીને ઈસ્કો નકલ કિયા ઔર હિરકલકી બાતકો ગલત નહીં બતાયા તો ઈસ્સે પતા ચલા કે હિરકલકી બાત સચ હે. વર્ના સહાબએ કિરામ રઝિયલ્લાહુ

તઆલા અન્હુમકી યહ શાન હે કે વહ નાહક ઔર ગલત બાત બદાશત નહીં કરતે ઔર ફીરન્ ઈસ્લાહ ફર્મા દેતે હે.

ઔર બેશક ઈસ્લામકા તો હર હુકમ બેહતરીન હે. અગર ઈન્સાન ઈસ્લામકે કિસી હુકમમે થોળા ગૌરો ફિક કરે (અર્થાત્ વિચાર કરે) તો અલ્લાહ તઆલા ઉસે સમજા દેતે હે કે ઉસમે કયા ફાઈદા હે ઔર અલ્લાહકા એક ભી હુકમ દીન ઔર દુન્યાકે નફે'સે ખાલી નહીં હે. સૂરએ જુમરકી આયત પપમે ખૂદ અલ્લાહ તઆલાને અપને હુકમોંકો બેહતરીન ફર્માયા હે. ઉસ્કા તર્જમા યહ હે કે : “ઈત્તિબાઅ કરો ઉસ બેહતરીન બાતકી (યા'ની પૂરે કુર્આનકી) જો તુમહારે રબકી તરફસે તુમહારી તરફ નાઝિલ કી ગઈ.”

અભી હમારે દિલોંમે ઈમાન ઉતરા હી નહીં, સિફ જુબાન પર ચંદ અલ્લાહ હે જિસ્કો હમ બોલતે હે, ઈસ લિએ હમકો દીનકી બા'ઝ બાતોં પર નારાઝગી ઔર ઉસ્મે શકો શુબા હો જાતા હે ઔર સહાબએ કિરામ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમકે દિલોંમે ઈમાન ઉતર ચુકા થા ઈસ લિએ ઉન્કો કિસી મસ્અલેમે કોઈ શકો શુબા યા નારાઝગી હોતી હી નહીં થી, બલ્કે હર બાતકે જવાબમે ફર્માતે થે : “સમિઅના વ અતઅના” કે “હમને સુન લિયા ઔર હમને માન લિયા.” સહાબએ કિરામ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમકે દિલોંમે ઈમાન ઉતર ચુકા થા ઔર ઉન્કે દિલ ઈમાનકે નૂરસે રોશન હો ચુકે થે, ઈસ્કો ખૂદ અલ્લાહ તઆલાને કુર્આને પાકમે બયાન ફર્માયા હે જિસ્કા તર્જમા યહ હે કે : “લેકિન અલ્લાહ તઆલાને તુમકો (કામિલ) ઈમાનકી મુહબ્બત દી ઔર ઉસ્કો (યા'ની ઈમાનકો) તુમહારે દિલોંમે સજા દિયા (અર્થાત્ શણગારી દીધુ, જિસ્કી વજહસે તુમ લોગ હર વક્ત હુજૂર સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમકી રઝામંદીકી તલાશમે રહતે હો ઔર ઉસ કામિલ ઈમાનકી વજહસે તુમ ઉન હુકમોંકો ખૂશીકે સાથ માન લેતે હો જિસ્સે આપ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમ રાઝી હોતે હે.) ઔર (અલ્લાહ તઆલાને) તુમહારે દિલોંમે કુફ ઔર ગુનાહ ઔર નાફરમાનીકી નફરત ડાલ દી.”

[સૂરએ હુજૂરાત : આયત ૭, મઆરિફુલ્કુર્આન જિ. ૮, સ. ૧૦૭]

તિર્મિઝી શરીફમે હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ રઝિયલ્લાહુ અન્હુકી રિવાયત મૌજૂદ હે કે જબ સૂરએ બકરહકી ૨૮૪ નંબરકી આયત નાઝિલ હૂઈ (જિસ્કા તર્જમા યહ હે કે “(ગુનાહોંકી) જો બાતે તુમહારે દિલોંમે હે ઉન્કો તુમ ઝાહિર કરોગે યા તુમ ઉન્કો દિલોંમે છુપાઓગે તો (દોનોં હાલતોંમે) અલ્લાહ તઆલા

તુમ્હારા હિસાબ લેંગે.”) તો સહાબએ કિરામ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમકો સખ્ત ફિક્ક ઔર ગમ હુવા કે ‘અગર વહ વસ્વસે કે જો હમારે ઈખ્તિયાર ઔર કાબૂસે બાહર હૈ ઔર હમારે દિલોંમેં અપને આપ આ જાતે હૈ ઉન પર ભી હમારી પકળ હોગી તો હમમેંસે કોન નજાત પા સકેગા ?’ ઈસ ખયાલકી વજહસે સહાબએ કિરામ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમ હેરાન પરેશાન થે ઔર ઉન્હોંને પ્યારે હબીબ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમકે સામને ઈસ્કા ઈઝહાર ફર્માયા તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમને ઉન્કો યહી તા’લીમ દી કે “સમિઅના વ અતઅના કહો.” દેખિએ ! પ્યારે હબીબ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમને ઉન્કો ઈતાઅત કરને પર ઉભારા, ક્યૂં કે હમારા કામ તો ઈતાઅત કરના હે ઔર ક્યા હુકમ દેના ઔર ક્યા ન દેના યહ અલ્લાહકા કામ હે ઔર વહી ખૂબ જાનતા હે કે બંદોંકે લિએ ક્યા બેહતર હે ઔર ઉસી ચીઝકા હુકમ દેતે હૈ જો બંદોંકે લિએ બેહતર હોતી હે. જૈસા કે પહલે ગુઝર ચુકા કે પૂરા કુર્આન બેહતરીન હુકમોંસે ભરા હુવા હે ઔર સહાબએ કિરામ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમ અજમઈનકી ફર્માબરદારી ભી દેખિએ કે ઉન્કે દિલોંમેં ઈમાન ઉતર ચુકા થા ઈસ લિએ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમકે ફર્માન પર ફૌરન્ અમલ કિયા ઔર કોઈ નારાઝગી ઝાહિર નહીં કી તો અલ્લાહ તઆલાને આગેકી દો આયતેં નાઝિલ ફર્માઈ યા’ની આમનર્સૂલસે સૂરએ બકરહકી અખીર તકકી આયતેં. ઈન્મેંસે પહલી આયતમેં સહાબએ કિરામ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમકી ઈસ ફર્માબરદારીકી તા’રીફ ફર્માઈ ગઈ કે ઉન્હોંને ફૌરન્ માન લિયા ઔર દૂસરીમેં ઉન્કી પરેશાનીકો હલ કિયા ગયા કે જો વસ્વસા ખુદ બખુદ આ જાએ ઉસ પર પકળ નહીં હે.

[તિર્મિઝી શરીફ જિ. ૨, સ. ૧૨૮, મઆરિફુલ્કુર્આન જિ. ૧, સ. ૬૯૧]

મિશકાત શરીફકે સફહા નં. ૪૨૫ પર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન્ મસ્ઉદ રઝિયલ્લાહુ અન્હુકી રિવાયત હે કે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમને ફર્માયા કે, “ઉસ ઝાતકી કસમ જિસ્કે કબ્જેમેં મેરી જાન હે કે બંડા ઉસ વક્ત તક પક્કા મુસલમાન બન હી નહીં સકતા જબ તક કે ઉસ્કા દિલ ઔર ઉસ્કી ઝુબાન ફર્માબરદાર ન હો જાએ.”

ઈસ હદીષકો સામને રખ કર હમ સોચેં કે ક્યા હમારા દિલ ઔર હમારી ઝુબાન ફર્માબરદાર હે ? બહુત સારે મસ્અલે એસે હૈ કે ઉનકો સુન કર હમ ઝુબાનસે બદ દીનીકી બાતેં ભી બોલ જાતે હૈ ઔર બહુત સી મર્તબા દિલગેં

દીનકે બિલાફ ભી સોચતે હૈં ઓર હમૈં ઈસ્કા એહસાસ ભી નહીં હોતા કે હમૈં કિયામતમેં ઈસ્કા જવાબ ભી દેના પળેગા.

ઔર મિશકત શરીફકે હાસિયે પર 'તીબી'કે હવાલેસે લિખ્ખા હે કે "હિલકે ફર્માબરદાર હોનેકા મતલબ યહ હે કે આદમીકા હિલ ગલત અકીદોં ઓર બુરી સિફતોં (જૈસે કે દુન્યાકી મુહબ્બત, લાલચ, તકબ્બુર, હસદ, બુઝ્ઝ વગૈરહ)સે પાક હો જાએ ઓર ઝુબાનકે ફર્માબરદાર હોનેકા મતલબ યહ હે કે જો ચીઝેં હરામ હૈં યા લાયા'ની હૈં ઉન્કે બોલનેસે ઝુબાન રુક જાએ."

ઊપર બયાન કી હૂઈ હિરકલવાલી હદીષ ઓર સહાબએ કિરામ રઝિયલ્લાહુ અન્હુમ અજમઈનકે અમલ ઓર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન્ મસ્હીદ રઝિયલ્લાહુ અન્હુકી હદીષસે અછ્છી તરહ યહ બાત મા'લૂમ હો જાતી હે કે ઈસ્લામ ફર્માબરદારી કરને ઓર માન લેનેકા નામ હે ઓર આદમીકે હિલમેં જબ ઈમાન ઉતરતા હે તો વહ અપના યહ રંગ ઝરૂર દિખાતા હે કે આદમીકો અપને દીનકી સારી બાતેં અછ્છી લગને લગતી હૈં ઓર ઉસ્કે સારે સવાલાત ખત્મ હો જાતે હૈં. ઈસ લિએ જિન લોગોંમેં યહ બીમારી હે કે વહ મુશ્કિલ મસ્અલે સુન કર ભળક જાતે હૈં ઓર ઈધર ઉધરકી વાહિયાત બકવાસ કરને લગતે હૈં ઉન્કો અપને ઈમાનકી ફિક કરની ચાહિએ. અગર અપને ઈમાનકી ફિક ન કી ઓર ઈસી હાલતમેં મોત આ ગઈ ઓર એસા બિગળા હુવા ઈમાન લે કર કબ્રમેં પહુંચ ગએ તો અલ્લાહ તઆલાકો કયા મુંહ દિખાએગે ઓર અગર એસા બિગળા હુવા ઈમાન દેખ કર અલ્લાહ તઆલા ગુસ્સા હો ગએ ઓર અઝાબકા ફેસલા કર દિયા તો ફિર કોઈ તાકત નહીં હે જો ઉસ અઝાબસે બચા સકે ઓર વહ અઝાબ ભી એસા હે કે કોઈ ઈન્સાન એક સેકન્ડકે લિએ ભી ઉસ્કો બરહાશત નહીં કર સકતા. અલ્લાહ તઆલા હમ તમામકો ઓર પૂરી ઉમ્મતે મુસ્લિમાકો અપને અઝાબસે પનાહમેં રખે.

એક ઈશકાલકા જવાબ

બા'ઝ લોગોંકો યહ ઈશકાલ (યા'ની સવાલ) હોતા હે કે ભૂલસે હાથ લગનેકી વજહસે જબ કે દિલકા ઈરાદા ભી ઈસ કામકા નહીં થા તો એસી સખ્ત સઝા કયૂં દી જા રહી હે ? ફિર યહ કે "કરે કોઈ ભરે કોઈ !"

ઈસ્કા જવાબ 'ઈસ્લાહે ઈન્કિલાબે ઉમ્મત જિ.ર, સ.પહ' પર ઈસ તરહ દિયા હે :

“ઈસ હુરમતકી વજહ સઝા નહીં હે. જિસ તરહ બા'ઝ થીઝોમેં ઐશી તાષીર હોતી હે કે ઈરાદેકે બગેર ભી ઉન્કે ખાનેકી વજહસે વહ તાષીર ઝાહિર હો જાતી હે. જેસે ઝહર ખાનેસે મર જાના ઔર ઉસ્કો ડૉક્ટર ઔર આમ લોગ ભી જાનતે હે. ઈસી તરહ બા'ઝ હરકતોમેં ભી બા'ઝ તાષીરેં ઐશી હોતી હે કે ઈરાદેકે બગેર ભી ઉન્કે કરનેસે વહ તાષીરેં ઝાહિર હો જાતી હે ઔર ઉસ્કો આપ સલ્વલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમ જાનતે હે ઔર આપકે ફર્માનેકી વજહસે શરીઅતકે માહિરીન (યા'ની બુઝુર્ગાને હીન) ભી જાનતે હે. ઈસી તરહ હુરમતે મુસાહરતમેં ભી ઈસી કિસ્મકા એક ખાસ અષર હે. (જો અષર શરીઅતસે મા'લૂમ હુવા હે ઔર યહ અષર દુન્યા તક હી હે. આખિરતમેં ઈસ પર પકળ નહીં હે.) અલ્ખલ્તા બા'ઝ કામોકે જો નુકસાનાત આખિરતમેં ઝાહિર હોંગે વહ સઝાકે તોર પર હોંગે ઔર જાનબૂઝ કર કરનેકી વજહસે હોંગે.” [આસાન અલ્ફાઝકે સાથ]

ઔર ઈમ્દાદુલ્ ફતાવાકે તતિમ્મએ પાલિષામેં હે કે :

“બીવીકા હરામ હોના કિસી કુસૂરકી વજહસે નહીં, બલ્કે સબબ પાયા જાતા હે તો મુસબ્બબ ભી પાયા જાતા હે યા'ની જેસા કે કોઈ શખ્સ ભૂલેસે ઝહર ખા લે તો ગુનાહ તો નહીં હોગા, લેકિન મર તો જાવેગા યા'ની જેસા કે ઝહર થાહે ભૂલ કર ખાવે થાહે જાનબૂઝ કર ખાવે. હર હાલમેં ઈસ્કા અષર હોતા હે. ઈસી તરહ થાહે ભૂલ કર જવાનીકે જોશ ઔર શહવતસે લળકીકો હાથ લગાવે, થાહે જાનબૂઝ કર, હર હાલમેં ઈસ્કા અષર તો ઝરૂરી હે.”

ફતાવા મહમૂદિય્હ જિ.૧૧, સ.૩૫૮ પર ઈસ ઈશકાલકા જવાબ દેતે હૂએ ફર્માતે હે :

“અગર કોઈ હિરનકો બંદૂક મારે ઔર કિસી આદમીકો ગલતીસે લગ જાએ તો ઈસ ગલતીસે બિલ્કુલ તો ઉસ્કી (બંદૂક ચલાનેવાલેકી) મુઆફી નહીં હો જાતી, બલ્કે ખૂનબહા દિલાયા જાતા હે (યા'ની બંદૂક ચલાનેવાલેકો કત્લ તો નહીં કરતે, લેકિન ખૂનકે બદલે પૈસે લિએ જાતે હે. ઈસ્કો ‘ખૂનબહા’ કહતે હે.) ઔર વહ ભી મારનેવાલેકે રિશ્તેદારોસે દિલાયા જાતા હે ! દેખિએ, યહાં ભી ઈસી તરહ હે યા'ની અગર જાનબૂઝ કર મારતા તો કત્લ કિયા જાતા, લેકિન ગલતીકી ઈત્ની તો રિઆયત હૂઈ કે ખૂનબહાસે જાન બચ ગઈ ઔર ગુનાહ ભી નહીં હુવા. (ઔર યહ ભી મા'લૂમ હુવા કે બંદૂક કિસી દૂસરેને ચલાઈ ઔર ખૂનબહા દૂસરેને યા'ની રિશ્તેદારોને દિયા.)

સૂરતે મસ્જિદામે (યા'ની ભૂલ કર છૂનેકી સૂરતમે) ભી અગર જાનબૂઝ કર કરતા ઔર શરઈ કાઝી તક બબર પહૂંચતી તો વહ જિત્ની મુનાસિબ સમજતા ઈત્ની સજા દેતા ઔર બહુત બળે ગુનાહકા કરનેવાલા હોતા ઔર ગલતીકી વજહસે સજા ઔર ગુનાહ દોનોસે બચ ગયા.

બા'ઝ મર્તબા એક કામકા અપર દૂસ્રે પર ભી પહૂંચતા હે જેસા કે ઊપરકી મિયાલમે રિસ્તેદારોસે ખૂનબહા દિલાયા જાતા હે. અગર કોઈ નાસમજ બચ્ચા કિસીકા કોઈ નુકસાન કર દે તો ઉસ્કી જિમ્મેદારી ભી બળો પર આતી હે. ગોર કરનેસે બહુત મિયાલે (અર્થાત્ ઉદાહરણો) મિલેંગી. ઔર યહ સબ દુન્યવી અહકામ હે. (યા'ની યહ દુન્યાકી જિંદગી તક હી હે.) આબિરતમે બિલા વજહ એકકે કામકા ગુનાહ દૂસ્રેકો ભુગતના નહીં પળેગા. જાનબૂઝ કર એસા કામ કરનેસે જિત્ના ગુનાહ હોતા હે {હુરમત તો હોતી હી હે} ઈસ્કે મુકાબલેમે હુરમત કિત્ની હલ્કી હે ઔર સજા કિત્ની નર્મ હે. ગોરકા મકામ હે.” (યા'ની જાનબૂઝ કર કરનેસે બીવી ભી હરામ હોતી ઔર બળા ગુનાહ હોતા, લેકિન ભૂલકી વજહસે સિફ બીવી હરામ હૂઈ ઔર બળે ગુનાહસે બચ ગયા.)” ઔર લિખ્ત હે કે “આપકે સવાલોંકી વજહ દીનકે મસાઈલસે નાવાકિફિયત (જહાલત) હે. ઈસ લિએ ઝરૂરી હે કે ઉલમાઅકી સોહબત ઈખ્તિયાર કીજિએ. ઈન્શાઅલ્લાહુ તઆલા ઈસ કિસ્મકે શક-શુબહ પૈદા ન હોંગે.” ઔર દૂસ્રી જગહ ફર્માતે હે : “કભી કભી એસા ભી હોતા હે કે એક મકાનમે આગ લગ જાએ તો ઈસ્સે દૂસ્રેકા મકાન ભી જલ જાતા હે, યાહે દૂસ્રા બેકસૂર હે. (યા'ની દૂસ્રેકી કોઈ ગલતી નહીં હે.) કરીબ કરીબ ઈસ મસ્અલેકા ભી એસા હી હાલ હે. આબિર લખકેકે જુર્મકી વજહસે બા'ઝ મર્તબા માં-બાપકો ભી થાના કચેરીમે જાના પળતા હે.”

[ફતાવા મહમૂદિયહ જિ.૧૧, સ.૪૦૧]

અબ યહાંસે હુરમતે મુસાહરતકે મસ્અલોંકો બયાન કિયા જાતા હે :

છૂનેકી વજહસે હુરમત પાખિત હોનેકે વાસ્તે શર્તો

અબ યહ જાનના યાહિએ કે જબ કિસી મર્દને ઔરતકો યા કિસી ઔરતને મર્દકો છૂ લિયા તો છૂ લેનેકી વજહસે મિયાં-બીવી એક દૂસ્રે પર તબ હી હરામ હોંગે કે જબ નીચે લિખ્તી હૂઈ શર્તો પાઈ જાએ. અગર છૂનેકે વક્ત યહ શર્તો ન પાઈ ગઈ તો ફિર દોનોં એક દૂસ્રે પર હરામ ન હોંગે, યાહે શહવત કિત્ની હી હો.

(૧) ઔરતકી ઉમ્મ નવ સાલસે કમ ન હો ઔર મર્દકી બારા સાલસે કમ ન

હો. ઈસ લિએ જિસ લળકીકો છૂયા ગયા હે વહ અગર નવ સાલકી હોગી તો હુરમત ધાબિત હોગી (યા'ની મિયાં બીવી એક દૂસરે પર હરામ હો જાએગે.) વર્ના અગર નવ સાલસે કમ ઉમ્મકી હોગી તો હુરમત ધાબિત ન હોગી ઔર ઈસી તરહ જિસ મદકો છૂયા ગયા હે ઉસ્કી ઉમ્મ બારા સાલકી હોના ઝરૂરી હે. બારા સાલસે કમ ઉમ્મવાલે લળકેકો છૂનેસે હુરમત ધાબિત ન હોગી.

[રદુલ્મુહતાર જિ.૨, સ.૩૦૬]

(૨) હાથ ઔર બદનકે દરમિયાન કોઈ કપળા ન હો. ઈસ લિએ અગર હાથ ઔર બદનકે દરમિયાન એસા મોટા કપળા હો કે છૂનેવાલેકો બદનકી ગર્મી મહસૂસ ન હો તો હુરમત ધાબિત ન હોગી, યાહે શહવતકી હાલતમેં હી હો ઔર અગર કપળા ઈત્ના પતલા હો કે છૂનેવાલેકો બદનકી ગર્મી મહસૂસ હો તો હુરમત ધાબિત હો જાએગી.

[ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૫]

(૩) હાથ લગાતે વક્ત મદ યા ઔરત દોનોંમેંસે કિસી એકમેં નફસાની ખાહિશ (યા'ની શહવત)કા હોના હુરમત ધાબિત હોનેકે લિએ (યા'ની મિયાં-બીવીકે એક દૂસરે પર હરામ હોનેકે લિએ) કાફી હે. દોનોંમેં શહવતકા હોના ઝરૂરી નહીં હે.

[ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૫]

શહવતકા મે'યાર (અર્થાત્ વાસનાનું પ્રમાણ) : ઈસ શર્તકે બારેમેં યહ સમજના યાહિએ કે મદ યા ઔરત દોનોંમેં કિત્ની શહવત હોની યાહિએ ? ઔર શહવતકા મે'યાર (અર્થાત્ પ્રમાણ) કયા હોના યાહિએ ?

તો ઈસ્કા જવાબ યહ હે કે જિસ મદકી શર્મગાહમેં ખળે હોનેકી તાકત હો તો ઉસ્કે લિએ શહવતકા મે'યાર યહ હે કે ઉસ્કી પેશાબકી જગહ ખળી હો જાએ યા અગર હાથ લગાનેસે પહલે હી યહ હાલત હો તો ઉસમેં ઝિયાદતી હો જાએ.

[ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૫]

ફાઈદા : પેશાબકી જગહ ખળી હો જાનેકા મત્લબ યહ ન માના જાએ કે હાથ લગનેકે બા'દસે પેશાબકી જગહ ખળી હોને તક હાથ લગા હુવા રહે તો હુરમત ધાબિત હોગી, બલકે મત્લબ યહ હે કે 'શર્મગાહમેં શહવત પેદા હો જાએ.' જેસા કે 'શર્તોકે મુતઅલ્લિક ચંદ મસાઈલ' સફહા ૧૮૬ મસ્અલા નંબર પાંચસે પતા ચલતા હે.

ઔર એસે બૂળહે મદ, કમઝોર આદમી કે જિન્કી શર્મગાહમેં ખળે હોનેકી તાકત ન હો ઔર ઔરતોંકે લિએ શહવતકા મે'યાર યહ હે કે ઉન્કો દિલમેં લઝ્ઝત

મહસૂસ હો ઔર અગર હાથ લગાનેસે પહલે હીસે લઝઝત મૌજૂદ હો તો ઉસમેં જિયાદતી હો જાએ. [ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૫]

(૪) ઊપર બતાઈ હૂઈ શહવતવાલી હાલત હાથ લગાનેકે વક્ત હો. ઈસ લિએ અગર હાથ લગાનેકે વક્ત ઊપર બતાઈ હૂઈ શહવતકી હાલત ન હો, બલકે હાથ અલગ હો જાનેકે બા'દ શહવતકી યહ હાલત પૈદા હૂઈ તો મિયાં-બીવી એક દૂસરે પર હરામ ન હોંગે. [આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૫]

(૫) પાંચવીં શર્ત યહ હે કે હાથ લગાનેકે બા'દ (હાથ અલગ હોનેસે પહલે) મની (અર્થાત્ વિર્ય) ન નિકલ ગઈ હો. અગર શહવતકે સાથ હાથ લગાયા ઔર અભી હાથ વાપસ ખીંચા નહીં થા કે મની નિકલ ગઈ તો હુરમત પાબિત નહીં હોગી. ક્યૂં કે જબ મની નિકલ ગઈ તો શહવત ઠંડી હો ગઈ ઔર શહવત ઠંડી હો જાનેકી વજહસે હાથકા લગાના જિના (અર્થાત્ વ્યભિચાર) તક નહીં પહુંચાએગા. [ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૫]

ઊપર બયાન કી હૂઈ શર્તોંકે મુતઅલ્લિક ચંદ મસ્અલે

મસ્અલા ૧ : જિસ ઔરત યા મર્દકો હાથ લગાયા ગયા હે વહં જિંદા હો. મુર્દકો શહવતકે સાથ હાથ લગાનેસે યા ઉસ્કે સાથ ગુનાહ યા'ની જિના કરનેસે હુરમત પાબિત નહીં હોગી. [ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૫] મિષાલકે તોર પર (અર્થાત્ દાખલા તરીકે) કિસીને અપની બેટીકે ઈન્તિકાલકે બા'દ ઉસ્કી પેશાની પર બોસા દિયા ઔર શહવત ભી હો ગઈ તો ભી ઉસ્કી બીવી ઉસ પર હરામ નહીં હોગી.

મસ્અલા ૨ :- એસી છોટી લળકી જો શહવતકે લાઈક ન હો ઉસ્કે સાથ જિમાઅ (અર્થાત્ સંભોગ) કરનેસે હુરમત પાબિત નહીં હોગી. [ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૫] જબ જિમાઅસે હુરમત પાબિત નહીં હોગી તો હાથ લગાનેસે તો હુરમત કેસે પાબિત હોગી? પતા ચલા કે છોટે બચ્ચોંકા ઈસ્તિન્જા વગૈરહ પાક કરાનેમેં કોઈ હરજ નહીં હે. ઈસ્સે હુરમત પાબિત નહીં હોતી. ઈમ્દાદુલ્ફતાવામેં હે : **“સવાલ :-** એક શખ્સ અપની ચાર-પાંચ બરસકી ઉમ્મરકી લળકીકો સાથ લે કર સોયા. નીંદમેં અપની બીવી સમઝ કર ઉસ લળકીકા બોસા લિયા ઔર ઉસ્કો ગલે લગાયા, લેકિન એક બળા તકિયા બીચમેં રખ કર સોયા થા. અબ ઉસ્કી બીવી ઉસ પર હલાલ હે યા નહીં? **જવાબ :-** ઈસ્સે

હુરમતે મુસાહરત પાખિત નહીં હૂઈ. બીવી હલાલ હે, ઈસ લિએ કે બચ્ચી બહુત છોટી હે.” [ઈમ્દાદુલ્ ફતાવા જિ.૨, સ.૨૭૪]

મસ્અલા ૩ :- એસી બૂળહી ઔરત કે જિસ્કો દેખ કર શહવત નહીં હોતી ઉસ્કો હાથ લગાનેસે ભી હુરમત પાખિત હો જાએગી.

[ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૫]

ઈસ લિએ મર્દકો અપની ઘરવાલીકી નાની યા દાદીકી જિસ્માની ખિદમત જેસે કે બાલોંમેં તેલ ડાલના, હાથ—પૈર દબાના વગૈરહસે બચના ચાહિએ.

મસ્અલા ૪ :- અગર શહવતકે સાથ બાલોંકો હાથ લગાયા તો જો બાલ સરકે ઊપર હેં ઉન્કો અગર હાથ લગા હે તો હુરમત પાખિત હો જાએગી ઔર અગર ઉન બાલોંકો હાથ લગા હે જો સરસે નીચે લટક રહે હેં તો હુરમત પાખિત નહીં હોગી.

[ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૪]

મસ્અલા ૫ :- શહવતકે સાથ ધૂનેમેં યહ શર્ત નહીં હે કે હાથ લગા હુવા રહે. યહાં તક કહા ગયા હે કે અગર કિસીને અપની બીવીકી તરફ શહવતકે સાથ હાથ બજાયા ઔર વહ ઉસ્કી બાલિગ લળકીકી નાક પર લગ ગયા ઔર ઉસ મર્દકી શહવતમેં ઝિયાદતી હો ગઈ તો ઉસ મર્દ પર ઉસ્કી બીવી હરામ હો જાએગી, ચાહે ઉસ્ને અપને હાથકો ફૌરન્ ખીંચ લિયા હો.

[ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૫]

મસ્અલા ૬ :- ઔરત યા મર્દકો શહવતકે સાથ ધૂના ચાહે જાનબૂઝ કર હો યા ભૂલસે હો યા ઝબરદસ્તી મજબૂર કરકે હો, હર હાલમેં હુરમત પાખિત હો જાએગી યા'ની મિયાં—બીવી એક દૂસરે પર હમેશાકે લિએ હરામ હો જાએંગે.

[ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૪]

મસ્અલા ૭ :- અગર સોનેકી હાલતમેં ભી યહ કામ હોગા તો ભી હુરમત પાખિત હો જાએગી. જેસે કે કિસી મર્દને અપની બીવીકો અપની જિસ્માની ખાહિશ પૂરી કરનેકે લિએ ઉઠાના ચાહા ઔર ઉસ્કા હાથ ઉસ્કી નવ સાલસે બળી ઉમ્મકી લળકી પર પળ ગયા ઔર ઉસ્ને ઉસ્કો અપની બીવી સમગ્ર કર શહવતકે સાથ ચુટકી લગાઈ ઔર ઉસ્કી શહવત બજા ગઈ તો મિયાં—બીવી હમેશાકે લિએ એક દૂસરે પર હરામ હો જાએંગે. [આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૪]

મસ્અલા ૮ :- અગર શહવતકે સાથ કાટ લિયા (અર્થાત્ બટકું ભર્યું) તો ભી હુરમત પાખિત હો જાએગી. ઈસી તરહ અગર શહવતકે સાથ નાખુનકો

છૂલિયા તો ભી હુરમત ધાબિત હો જાએગી. [આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૪-૨૭૫]

મસ્તખાલા ૯ : અગર નશેકી હાલતમે ભી અપની બેટી યા સાસકો છૂલેગા તો હુરમત ધાબિત હો જાએગી. ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૫ પર હે કે : “કાઝી અલી સગદી રહમતુલ્લાહિ અલય્હસે પૂછા ગયા કે “કિસી શરાબીને અપની બેટીકો ગલે લગાયા ઔર ઉસ્કો બોસા દિયા ઔર ઉસ્સે જિમાઅ કરનેકા ઈરાદા કિયા તો ઉસ્કી બેટીને કહા કે ‘મેં તેરી લળકી હૂં.’ તો ઉસ્ને ફીરન્ ઉસ્કો છોળ દિયા તો કયા ઉસ શરાબીકી બીવી શરાબી પર હરામ હો ગઈ?” ફર્માયા :- “હાં.”

વહ કામ કે જિન્કે કરનેવાલેકી બાત

સચ નહીં માની જાએગી

ઉપરકે બયાનસે પતા ચલા કે શહવતકે સાથ કિસીકો છૂલેનેસે હી હુરમત ધાબિત હોગી, શહવતકે બગૈર છૂલેનેકી વજહસે હુરમત ધાબિત નહીં હોગી. લેકિન થોળે કામ એસે હે કે કોઈ શખ્સ ઉનકો કરે ઔર ફિર કહે કે ‘યહ કામ મેંને શહવતકે સાથ નહીં કિયા થા’ તો ભી ઉસ્કી બાતકો માના નહીં જાએગા ઔર ઉસ્કી બીવી ઉસ્સે જુદા કર દી જાએગી. વહ બુરી હરકતેં યહ હે :-

(૧) શર્મગાહકો હાથ લગાના :- અગર કોઈ શખ્સ ઔરતકી શર્મગાહ (અર્થાત્ પેશાબની જગ્યા)કો હાથ લગા કર યૂં કહતા હે કે ‘યહ કામ કરતે વક્ત મુઝે શહવત નહીં થી’ તો ઉસ્કી બાત નહીં માની જાએગી ઔર ઉસ્કી બીવી ઉસ્સે જુદા કર દી જાએગી.

(૨) પિસ્તાનકો હાથ લગાના :- અગર ઔરતકા પિસ્તાન (યા’ની છાતી) પકળ લિયા ઔર કહતા હે કે ‘શહવતકે સાથ નહીં કિયા થા’ તો સચ નહીં માના જાએગા ઔર હુરમત ધાબિત હો જાએગી.

(૩) બોસા દેના :- અગર ઔરતકો બોસા દિયા તો હુરમત ધાબિત હો જાએગી, લેકિન અગર મઝબૂત દલીલોસે અગર પતા ચલ જાએ કે બોસા દેતે વક્ત શહવત નહીં થી તો ફિર હુરમત ધાબિત નહીં હોગી.

[યહ સારે મસાઈલ ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૬ પર હે.]

અલ્હીલતુન્નાજિઝહ સ.૧૫૧ પર હે કે :-

“(શહવતકે સાથ હાથ લગાયા હે યા શહવતકે બગૈર હાથ લગાયા હે ઉસ્કી) ગવાહી દેનેમેં યહ તફ્સીલ હે કે હોંટ ઔર ગાલ પર બોસા દેને ઔર

શર્મગાહ ઔર પિસ્તાન ધૂનેકે દા'વેમેં તો સિફ ઈન કામોંકી ગવાહી દેનેસે હુરમતે મુસાહરત ષાબિત હો જાએગી. શહવતકા ઈન્કાર નાકાબિલે તસ્લીમ હોગા. (યા'ની ઈત્ના મા'લૂમ હો જાના કાફી હે કે ઊપર બતાએ હૂએ કામોંમેંસે કોઈ કામ હુવા હે. જબ યહ બાત મા'લૂમ હો ગઈ તો ફિર યહ કામ શહવતકે સાથ હુવા થા યા નહીં ઈસ્કે પૂછનેકી ઝરૂરત ભી નહીં ઔર અગર યહ કામ કરનેવાલા યૂં કહે કે 'મેંને શહવતકે સાથ યહ કામ નહીં કિયા થા' તો ઉસ્કા યહ ઈન્કાર કરના કબૂલ ભી નહીં કિયા જાએગા.) ઔર તફરીક (મિયાં-બીવીમેં જુદાઈ)કા હુકમ કરના ઝરૂરી હોગા ઔર પેશાની યા સર વગૈરહ પર બોસા દેને ઔર બાકી બદન ધૂનેમેં અગર યહ ગવાહી હો કે યહ કામ શહવતકે સાથ હૂએ થે ઔર ઉસ્કા ઈલ્મ કરાઈન (યા'ની હાલાતકો દેખનેકી વજહ)સે ગવાહોંકો હો સકતા હે તો ઉસ ગવાહીસે હુરમતે મુસાહરત ષાબિત હો જાએગી, વર્ના સિફ કામોં પર ગવાહી દેના કલ્અદમ હે. (યા'ની ઈન કામોંકે હોનેકી ગવાહી દેના, ન દેના સબ બરાબર હે.)”

વહ શકલ જિસમ ધૂનેવાલેકે નિકાહમ કોઈ બિગાળ નહો આતા, લેકિન જિસ્કો છૂયા હે ઉસ ઔરત યા મર્દકે નિકાહમ બિગાળ પૈદા હો જાતા હે.

(૧) કિસી મર્દને અપની હકીકી માં યા સોતેલી માંકો શહવતકે સાથ હાથ લગા દિયા તો ઈસ્કી વજહસે ધૂનેવાલે મર્દકે નિકાહમેં તો કુછ બિગાળ પૈદા નહીં હોગા, લેકિન ઉસ્કી હકીકી માં યા સોતેલી માં ઉસ્કે બાપ પર હરામ હો જાએગી.

(૨) ઈસી તરહ અગર ખુસરને અપની બહૂ (અર્થાત્ સસરાએ પોતાની વહૂ) પર હાથ ડાલ દિયા તો ખુસરકે નિકાહમેં કોઈ ફર્ક નહીં આએગા. લેકિન ખુસરકી બહૂ ખુસરકે બેટે પર હરામ હો જાએગી. [આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૬]

ઈસ મસ્અલેકે બારેમેં એક ઝરૂરી વઝાહત યહ હે કે :-

ઐસી શકલોં જિનમેં શોહરકે અલાવા કિસી દૂસ્રેકી કિસી હરકતકી વજહસે નિકાહમેં બિગાળ પૈદા હોતા હો તો ઉનમેં એક અહમ શર્ત યહ હે કે શોહરકો ઈસ બાતકા યકીન આના યાહિએ યા ઉસ્કો ગાલિબ ગુમાન હોના યાહિએ કે ઐસા હુવા હોગા. અગર શોહરકો ઐસા યકીન યા ગાલિબ ગુમાન ન હો ઔર વહ ઈન્કાર કર દે કં ઐસા કુછ ભી નહીં હુવા તો મિયાં-બીવીમેં જુદાઈ નહીં

હોગી ઓર વહ દોનોં મિયાં—બીવી એક દૂસરે પર હલાલ રહેંગે. ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૬ પર હે કે :—

“કિસી મર્દને અપને બાપકી બીવીકો શહવતકે સાથ ઝબરદસ્તી બોસા દિયા યા બાપને અપને બેટેકી બીવીકો શહવતકે સાથ ઝબરદસ્તી બોસા દિયા ઓર શોહર ઈસ બાતકા ઈન્કાર કરતા હે તો શોહરકી બાત માની જાએગી ઓર અગર શોહર ઈસ બાતકા ઈન્કાર કરતા હે તો મિયાં—બીવીમેં હુરમત પાબિત હો જાએગી.” ઓર બહુરુઈકકે તીસરે હિસ્સેકે સફહા નં. ૧૦૦ પર હે કે :—
“છનેકી વજહસે હુરમતકે પાબિત હોનેકી એક શર્ત યહ હે કે શોહર ઉસ ઓરતકી બાતકો સચ માને યા શોહરકી રાય ઝિયાદહતર ઓરતકે સચ્ચે હોનેકી તરફ હો.”

‘હુરમતે મુસાહરત’ સફહા નં. ૧૮ પર હે કે : “અગર દો મર્દ યા એક મર્દ ઓર દો ઓરતે (શહવતકે સાથ કિસી કામકે હોનેકે) ગવાહ હોં તો ફિર શોહરકે સચ માનનેકી ઝરૂરત ન હોગી.” ઓર લિખ્ખા હે કે “અગર શરીઅતકે એ’તિબારસે ધુબૂત ન મિલ સકે, લેકિન શોહર જાનતા હો (કે એસા કામ હુવા હે) તો દિયાનતનૂ (યા’ની અલ્લાહકે નઝદીક) હુરમત પાબિત હો જાએગી. લિહાઝા અગર ખાવિંદકો ગાલિબ ગુમાન હો કે એસા વાકિઆ ઝરૂર હુવા હે જિસ્સે ‘હરમતે મુસાહરત’ પાબિત હો જાતી હે તો ઉસ્કો ઈન્કાર કરના હરામ હે.”

[આસાન અલ્લાહકે સાથ]

યહાં દો મસ્અલોંકા બયાન કરના મુનાસિબ મા’લૂમ હોતા હે :

મસ્અલા ૧ :- અગર કિસીને સાલીકો બીવી સમઝ કર હાથ લગાયા તો ઉસ્કા નિકાહ બાકી હે, ખત્મ નહીં હુવા. [ફતાવા મહમૂદિય્યહ જિ.૧૧, સ.૪૦૮]

મસ્અલા ૨ :- અગર એક મુસલમાન મર્દ, દૂસરે મુસલમાન મર્દ યા મુસલમાન ઓરતકો ખૂન દે યા’ની મર્દકા ખૂન મર્દકો દિયા જાએ તો દોનોં ખૂનકે રિશ્તેસે ભાઈ—ભાઈ યા મર્દકા ખૂન ઓરતકો દિયા જાએ તો દોનોં ભાઈ—બહન નહીં બન જાતે ઓર ખૂન દેનેકી વજહસે ઉનમેં કોઈ રિશ્તા કાઈમ નહીં હોતા. જેસે પહલે થે વૈસે હી રહેંગે. [ફતાવા મહમૂદિય્યહ જિ.૧૧, સ.૪૨૩]

શહવતકે સાથ દેખનેકા બયાન

જિસ તરહ જિન જિન ઓરતોંકો શહવતકે સાથ હાથ લગાનેસે શોહર પર ઉસ્કી બીવી હરામ હો જાતી હે, ઈસી તરહ અગર ઉન ઓરતોંકી શર્મગાહકી

તરફ શોહર શહવતકે સાથ દેખ લે તો ભી ઉસ્કી બીવી ઉસ પર હરામ હો જાએગી
 ઔર જિન જિન મદ્દોકો શહવતકે સાથ હાથ લગાનેસે ઔરત અપને શોહર પર
 હરામ હો જાતી હે ઉન મદ્દોકી શર્મગાહકી તરફ અગર ઔરત શહવતકે સાથ
 દેખ લેગી તો ભી વહ ઔરત અપને શોહર પર હરામ હો જાએગી. જૈસે કે
 દામાદને અપની સાસકી શર્મગાહકી તરફ શહવતકે સાથ દેખા યા બહૂને ખુસરકી
 શર્મગાહકી તરફ શહવતકે સાથ દેખા તો મિયાં-બીવી એક દૂસરે પર હરામ હો
 જાએગે. ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૪ પર હે :

તર્જમા :- “અગર ઔરતને મદ્દકી શર્મગાહકી તરફ દેખા યા શહવતકે
 સાથ મદ્દકો છૂ લિયા યા શહવતકે સાથ બોસા દિયા તો ઈસ્કી વજહસે હુરમતે
 મુસાહરત પાબિત હો જાએગી ઔર (શર્મગાહકે અલાવા) તમામ બદનકે દૂસરે
 હિસ્સોકો શહવતકે સાથ સિર્ફ દેખનેસે યા શહવતકે બગૈર કિસી ભી હિસ્સેકો
 છૂનેસે બિલ્દીત્તિફાક (તમામ ઉલમાઅકે નઝદીક) હુરમત પાબિત નહીં હોગી.”

મસ્અલા ૧ :- શહવતકે સાથ ઔરતકી શર્મગાહકી તરફ દેખનેસે વહ
 શર્ત હે કે ઔરતકી શર્મગાહકે અંદરકા હિસ્સા દેખા હો તો હુરમત પાબિત હોગી
 ઔર વહ હિસ્સા ઉસ વક્ત નઝર આ સકતા હે કે જબ વહ ટેક લગા કર બેઠી
 હૂઈ હો ઔર જબ ઔરત ખળી હો તો એસી હાલતમેં ઉસ્કી શર્મગાહકા અંદરકા
 હિસ્સા દિખાઈ નહીં દેતા. ઈસ લિએ ખળી હોનેકી હાલતમેં ઔરતકી શર્મગાહ
 દેખનેસે હુરમત પાબિત નહીં હોગી. [આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૪]

મસ્અલા ૨ :- સિર્ફ દેખનેવાલેમેં શહવત ઝરૂરી હે. દેખનેવાલા યાહે
 મદ્દ હો યા ઔરત. જિસ મદ્દ યા ઔરતકી તરફ દેખા ગયા હે ઉસમેં શહવતકા
 હોના ઝરૂરી નહીં હે. [હુરમતે મુસાહરત સ.૨૧]

મસ્અલા ૩ :- અગર ઔરતકે પાખાનાકે મકામકો શહવતકે સાથ
 દેખ લેવે તો ઉસ્સે હુરમત પાબિત નહીં હોગી. [આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૫]

મસ્અલા ૪ :- અગર ઔરતકી શર્મગાહકો કિસી પતલે પદ્દે યા
 કાયકે પીછેસે દેખા તો હુરમત પાબિત હો જાએગી ઔર અગર કિસી આઈનેમેંસે
 ઔરતકી શર્મગાહકો શહવતકે સાથ દેખ લિયા તો ઉસ્કી વજહસે હુરમત પાબિત
 નહીં હોગી, ક્યૂં કે ઉસ્ને આઈનેમેં ઔરતકી શર્મગાહકા પરછાવાં (અર્થાત્
 પડછાયો) દેખા હે. ઈસી તરહ અગર ઔરત હોઝકે કિનારે પર હો યા પુલ પર
 હો ઔર ઉસ્કી શર્મગાહકો પાનીમેં દેખે તો ભી હુરમત પાબિત નહીં હોગી,

લેકિન અગર ઔરત ખુદ પાનીમે હો ઔર ફિર પાનીમે ઔરતકી શર્મગાહકો દેખે તો હુરમત પાબિત હો જાએગી. [ફતાવા આલમગીરી જિ.૧, સ.૨૭૪]

હો ઝરૂરી વઝાહત

(૧) હુરમતે મુસાહરતકી વજહસે નિકાહ ખત્મ નહીં હોતા. બલ્કે ફાસિદ હો જાતા હે યા'ની ખરાબ હો જાતા હે ઔર ઉસમે બિગાળ પૈદા હો જાતા હે.

ફતાવા મહમૂદિય્યહમે હે :- “હુરમત પાબિત હોનેકી સૂરતમે ભી નિકાહ ખત્મ નહીં હુવા. ઉસ ઔરતસે સોહબત કરના ઝિના નહીં, અગર્યે હરામ ઔર સખ્ત ગુનાહ હે. જેસે કે બીવીસે હેઝકી હાલતમે સોહબત કરના ઝિના નહીં, મગર હરામ હે. હુરમત પાબિત હોનેકી હાલતમે ભી અગર ખુદા ન ખાસ્તા સોહબત કર લી તો ઉસ્સે પૈદા હોનેવાલી ઔલાદકો વલદુઝ્ઝિના (યા'ની ઝિનાકી ઔલાદ) કહના દુરુસ્ત નહીં હોગા. યહ સબ તફસીલ કુતુબે ફિકહ બહરુરૈઈક, આલમગીરી, રદુલ્મુહતાર વગૈરહમે મૌજૂદ હે.

લેકિન હુરમતે મુસાહરત પાબિત હોનેકે બા'દ અગર સોહબત કરેગા તો સખ્ત ગુનેહગાર હોગા ઔર મહર દેના ભી લાઝિમ (ઝરૂરી) હોગા.”

[ફતાવા મહમૂદિય્યહ જિ.૧૧, સ.૩૮૫]

ઔર જબ નિકાહ બાકી હે તો જબ તક શોહર તલાક ન દે દે તબ તક ઔરત દૂસરા નિકાહ નહીં કર સકતી. અલ્હીલતુન્નાજિઝહ સફહા ૧૪૬ પર હે કે :-

“અગર હુરમતે મુસાહરતકી કોઈ સૂરત પેશ આ ગઈ હો તો ઔરતકે લિએ ઝરૂરી હે કે હરગિઝ હરગિઝ શોહરકે પાસ ન રહે ઔર ન શોહરકો કરીબ આને દે ઔર શોહરકે ઝિમ્મે ભી લાઝિમ હે કે એસી ઔરતકો ફૈરન્ અલાહિદા (જુદા) કર દે ઔર ઝુબાનસે ભી અલાહિદગી (જુદાઈ) ઝાહિર કર દે. મખલન્ ઈસ તરીકેસે કહે કે ‘મૈને તુઝકો છોળ દિયા’ યા ઈસ તરીકેસે કહે કે ‘મૈને તુઝકો તલાક દે દી’ ઔર ઈસ કહનેકે બા'દ ઈદત ગુઝાર કર બીવીકે લિએ દૂસરી જગહ નિકાહ કરના જાઈઝ હોગા. લેકિન અગર શોહર બદ્દીની ઈખ્તિયાર કરે ઔર બીવીકો અલાહિદા ન કરે તો જિસ તરીકેસે ભી મુમ્કિન હો ઔરતકો ઉસ શખ્સકે પાસસે ચલે જાના નિહાયત ઝરૂરી હે, ક્યૂં કે ઉસ્કે સાથ શોહર બીવીકા તઅલ્લુક રખના હરામ હો ચુકા. લેકિન જબ તક શોહર ઝુબાનસે ન કહે કે ‘મૈને ઉસ ઔરતકો અલાહિદા કર દિયા’ યા કાઝી તફરીકે શરઈ વાકેઅ ન કર દે (યા'ની કાઝી શરીઅતકે કાનૂનકે મુતાબિક જુદાઈ ન કર દે) તો ઉસ વક્ત તક ઉસ ઔરતકો

દૂસરે શખ્સસે નિકાહ દુરુસ્ત નહીં હો સકતા. જેસા કે દુરે મુખ્તારમે હે.”

(૨) દૂસરી વગાહત યહ હે કે ઝિનાકારી ઔર હરામ તરીકેસે દેખને યા ધૂનેકી વજહસે જો હુરમત પાબિત હોતી હે વહ ઝાની (ઝિના કરનેવાલે મદ) ઔર ઝાનિયા (ઝિના કરનેવાલી ઔરત) તક મહદૂદ હોતી હે. (અર્થાત્ મર્યાદિત હોય છે.) ઉન્કે અત્રાફ યા'ની ઉન્કે ઉસૂલ ઔર ઉન્કે ફુરૂઅ (ઉસૂલ અર્થાત્ જૂની પેઠી અને ફુરૂઅ અર્થાત્ નવી પેઠી)મેં હુરમત પૈદા નહીં હોતી. મધલન જૈદ ઔર ફાતિમામેં નાજાઈઝ તઅલ્લુક રહા તો જૈદ પર ફાતિમાકે ઉસૂલ ઔર ફુરૂઅ ઔર ફાતિમા પર જૈદકે ઉસૂલ ઔર ફુરૂઅ હરામ હોંગે. મગર જૈદકી ઔલાદ જો કિસી ઔર ઔરતસે હેં યા ફાતિમાકી વહ ઔલાદ જો કિસી ઔર મદસે હેં ઉનમેં હુરમત પાબિત ન હોગી. ઈસી તરહ જૈદકે મુઝક્કર (અર્થાત્ નર) ઉસૂલ ઔર ફાતિમાકે મુઅન્નષ (અર્થાત્ માદા) ઉસૂલમેં ઔર ફાતિમાકે મુઝક્કર ઉસૂલ ઔર જૈદકે મુઅન્નષ ઉસૂલમેં ભી હુરમત પાબિત ન હોગી. [હુરમતે મુસાહરત સ.૧૨]

ઈસ ગલતીકે હો જાનેકે મૌકે

ઔર ઉન્કી એહતિયાતકા બયાન

હમારી ઝિંદગિયોમેં બા'ઝ મૌકે એસે હોતે હેં કે ઉનમેં ઈસ ગલતીકે હો જાનેકા ખત્રા રહતા હે. ઈસ લિએ મુનાસિબ હે કે યહાં ઉનમેંસે ચંદ મૌકે ઔર ઉનમેં એહતિયાત કરનેકે લાઈક ચંદ બાતોંકો બયાન કર દિયા જાએ તાકે ઉન મૌકઓમેં ખાસ તોર પર ઈસ ચીઝકી તરફ ધ્યાન દિયા જાએ.

(૧) તન્હાઈકા મૌકા : જહાં તક હો સકે તન્હાઈમેં ન રહે. જેસે જવાન બેટા અપની સોતેલી માંકે સાથ ઔર ખુસર અપની બહૂકે સાથ વગૈરહ.

(૨) સોનેકા મૌકા : ઈસમેં ચંદ બાતેં હેં :—

૧. આમ તોર પર લોગ રાતકો અંધેરા કરકે સોતે હેં ઔર અંધેરેમેં યહ પતા નહીં ચલતા કે યહ બીવી હે યા બેટી હે ઔર ઉસ પર હાથ પળ જાનેકા ખત્રા રહતા હે. ઈસ લિએ રાતકો કોઈ છોટા સા બલ્બ જલાના ચાહિએ કે જિસ્કી વજહસે સામનેવાલા કોન હે વહ મા'લૂમ હો જાએ ઔર કિસી ગલત જગહ હાથ ન પળ જાએ.

૨. હર એકકી સોનેકી જગહ મુતઅય્યન કર દી જાએ. જિસ્કી જો જગહ હો વહ વહીં પર સોએ, દૂસરેકી જગહ પર ન સોએ. ઈસ્લાહે ઈન્કિલાબે ઉમ્મત સ.૬૦ પર હે કે :— “જહાં બીવી સોતી હો વહાં ઉસ્કી માં યા બેટી ન હોની

ચાહિએ. ઈસી તરહ વહાં અપને બેટેકી બીવી (બહુ) યા બાપકી બીવી (હકીકી યા સોતેલી માં) ન હોની ચાહિએ ઔર અગર કિસી ઝરૂરતસે ઈન તમામકો એક જગહ સોના પળે તો જબ તક બીવીકો પુકાર કર ઉસ્કી આવાઝ ન સુન લે ઔર ખૂબ પહચાન ન લે તબ તક ઉસ્કો હાથ ન લગાએ.”

ઔર અલ્હીલતુન્નાજિઝહ સ.૧૪૬ પર હે કે :—

“જિસ કમરેમેં બીવી લેટી હે અગર વહાં દૂસરી મસ્તૂરાત ભી હોં તો જબ તક ઉસ્કો જગા કર ઔર બાત ચીત કરકે પૂરા યકીન ન હો જાએ કે યહ બીવી હી હે ઉસ વક્ત તક ઉસ્કો હરગિઝ હાથ ન લગાવે. (ઔર જગાતે વક્ત ભી હાથ ન લગાએ.) પલંગ મુતઅય્યન હોનેકો હરગિઝ કાફી ન સમજે કે ઉસમેં બા'ઝ મર્તબા ગલતી હો જાતી હે.”

૩. બા'ઝ જગહ એસા દેખા જાતા હે કે બચ્ચોંકો માં—બાપકે બાઝમેં સોનેકી આદત હોતી હે. જબ તક ઉન્કી ઉમ્મ છોટી હે તબ તક તો કોઈ હરજ નહીં. લેકિન જબ વહ બળે હો જાએં તો ઉન્કા બિસ્તર અલગ કર દેના ચાહિએ.

અબૂ દાઉદ શરીફ સ.૭૧ પર હદીષ હે કે “અપની અવ્લાદકો નમાઝકા હુકમ કરો જબ કે વહ સાત સાલકે હોં ઔર ઉન્કો નમાઝ છોળને પર (હાથસે) મારો જબ કે વહ દસ સાલકે હોં ઔર ઉન્કે બિસ્તર અલગ કર દો.” ઈસ લિએ જબ બચ્ચોંકી ઉમ્મ દસ સાલકી હો જાએ તો ઉન્કે બિસ્તર અલગ કર દેને ચાહિએ. કહીં એસા ન હો કે ઉન્કો યહ આદત બાલિગ હોને તક બાકી રહે ઔર ફિર કભી શહવતકે સાથ બાપકા હાથ બેટી પર યા બેટેકા હાથ માં પર ગલતીસે પળ જાએ ઔર યહ મસ્અલા પેશ આ જાએ.

ઔર માં—બાપ ઔર બેટા બેટીકે બિસ્તર ભી ઈસ તરહ બિછાને ચાહિએ કે રાતકો નીંદમેં ભૂલસે ભી ઉનકે બિસ્તર તક હાથ ન પહુંચે.

(૩) સુબ્હ ઉઠાનેકે વક્ત : જબ સુબ્હ કિસી મર્દ યા ઔરતકો ઉઠાના ચાહે તો મુનાસિબ યહ હે કે બાપ અપની બાલિગ લળકિયોંકો ઔર માં અપને બાલિગ લળકોંકો ન ઉઠાએ, બલકે ઔરતોંકો ઔરતેં ઔર મર્દોંકો મર્દ ઉઠાએ ઔર અગર બાપ બેટીકો યા માં બેટેકો ઉઠાના ચાહે તો ઉન્કો અપના હાથ ન લગાએ, બલકે કિસી મોટે કપળે (અર્થાત્ જાડું કપડું)કો બીચમેં રખ્ખે યા કિસી ચીઝકે ઝરીએસે ઉઠાએ.

(૪) કિસી ચીઝકે લેને દેનેકા મોકા : જબ કોઈ ચીઝ ઔરતોંકો દેના ચાહે

યા લેના ચાહે તબ ખાસ ખયાલ રહે કે ઉન્કે હાથકો અપના હાથ ન લગે. કભી જલ્દીમેં આદમીકો ઈસ્કા ખયાલ નહીં રહતા. ઈસ લિએ જલ્દીકે વક્ત ખૂબ ખયાલ રખ્ખે ઔર ઔરતેં ભી ખયાલ રખ્ખે.

(૫) ખિદમતકા મૌકા : બેટેકો માંકી યા માંકો બેટેકી યા બેટીકો બાપકી યા બાપકો બેટીકી ઔર ઈસી તરહ દામાદકો સાસકી ઔર સાસકો દામાદકી યા બહૂકો ખુસરકી ઔર ખુસરકો બહૂકી જિસ્માની ખિદમત ન કરની ચાહિએ. યા'ની ઉન્કે હાથ પેર દબાના, ઉન્કે સર યા બદન પર તેલ માલિશ કરના વગેરહસે ખૂબ બચે. હાં, જિસ્માની ખિદમતોંકે અલાવા ખિદમતેં જેસે ઉન્કે કપળે ધોના, ઉન્કો સામાન લા દેના વગેરહ ખૂબ ખુશીસે કરે કે ખિદમતકા ષવાબ બહુત બળા હે. લેકિન જિસ્માની ખિદમતસે બચે, ક્યૂં કે જિસ દોરસે હમ લોગ ગુઝર રહે હેં વહ ખાહિશાતકા દોર હે. બુરી બુરી તસ્વીરેં દિખા કર આદમીકે ખયાલોંકો ખરાબ કિયા જાતા હે ઔર દિલ નાપાક કિયા જાતા હે. ઈસલિએ કોઈ ભરોસા નહીં કે કબ કોન કિસકો શહવતકે સાથ હાથ લગા દે. ઈસ લિએ ભલાઈ ઈસીમેં હે કે એક દૂસરેકો હાથ લગાને યા ઉન્કા હાથ લગનેસે ખૂબ બચા જાએ. અગર વહ લોગ જિસ્માની ખિદમતકે લિએ હુકમ ભી કરેં તો ભી નર્મીકે સાથ ઈન્કાર કર દે યા કોઈ બહાના બના દે ઔર અગર ઈસ્સે વહ નારાઝ હો જાએં તો પરવાહ ન કરે ઔર જબ ભી મૌકા મિલે તો કિસીકે ઝરીએ ઉન્કો યહ મસ્અલા સમઝા દે યા હિકમતકે સાથ યહ કિતાબ ઉન્કો પળહનેકે લિએ દે દે.

(૬) સવારી પર સવાર હોના : બા'ઝ મર્તબા એક હી સવારી પર બાપ, બેટી યા બેટા ઔર માં સવાર હોતે હેં. બેટા, બેટીકે નાબાલિગ હોને તક તો કોઈ હરજ નહીં. લેકિન બેટીકે બાલિગ હો જાનેકે બા'દ અગર તીનોં એક સાથ સવાર હોં તો ઉસ વક્ત બળી એહતિયાતકી ઝરૂરત હે. હોતા યહ હે કે બેટી બાપકે બા'દ બેઠતી હે ઔર ફિર માં બેઠતી હે, હાલાંકે હોના યહ ચાહિએ કે પહલે બાપ બેઠે, ફિર માં ઔર ફિર બેટી બેઠે. અગર બેટી બાપકો ચિપક કર બેઠે તો ઈસ ગલતીકા બહુત ખતરા રહતા હે.

ઔર અગર માં, બેટા ઔર બાપ સવાર હોં ઔર બેટા બાલિગ હો ચુકા હો તો ફિર બેટા માંકે આગે બેઠે યા પીછે હર હાલમેં ઈસ ગલતીકા ખતરા રહતા હે. ઈસ લિએ માંકો બાલિગ બેટેકે સાથ તીન સવારીમેં બેઠનેસે બચના ચાહિએ.

ઈસી તરહ અગર બાપ બાલિગ બેટીકો લે કર કહીં જા રહા હે યા બાલિગ

બેટા માંકો લે કર કહી જા રહા હે તો ઉસ વક્ત ભી બહુત ખયાલ રખના ચાહિએ કે બેટીકા હાથ બાપ પર ઔર માંકા હાથ બેટે પર ન પળે ઔર અગર કમઝોરી યા બુળહાપા યા કિસી ઔર વજહસે ઈન મદોંકો પકળના હી પળે તો બેટી યા માંકો હાથમેં બહુત મોટે કપળેકે (અર્થાત્ જાડા કપડાના) મોઝે પહનને ચાહિએ કે જિસ્કી વજહસે હાથકી ગર્મી ઉન મદોંકો મહસૂસ ન હો ઔર બારીક કપળેકે મોઝે પહનનેકો કાફી ન સમઝે.

ઈસી તરહ બા'ઝ મર્તબા બસ પર સવાર હોનેકા મોંકા આતા હે. ઉસ વક્ત ભી યહ એહતિયાત રખ્મે કે એક દૂસરેસે મિલ કર ન બેઠે, બલ્કે ઝરા હટ કર અલગ બેઠે યા બીચમેં મોટા કપળા રખ્મે.

બા'ઝ મર્તબા બૂળહે લોગોંકો ઊપર ચળહાનેકે લિએ યા સવારી પર સવાર કરાનેકે લિએ સહારા દેના પળતા હે. અગર કિસી બેટેકો અપની માં યા દામાદકો સાસ યા બેટીકો બાપકી મદદ કરની પળે ઔર ઉન્કો સહારા દેના પળે તો ઉન્કો પકળતે વક્ત એક મોટા કપળા કે જિસ્કી વજહસે એક દૂસરેકી ગર્મી મહસૂસ ન હો વહ બીચમેં ઝરૂર રખના ચાહિએ. નફસકા કોઈ ભરોસા નહીં, ન મા'લૂમ કબ ક્યા હો જાએ.

(૭) હંસી મઝાકકા મોંકા : જબ ઘરમેં આપસમેં હંસી મઝાક હો રહા હો તબ બહુત ખયાલ રહે કે યહ હંસી મઝાક સિફ ઝુબાનસે હો. ઈસમેં હાથકી હરકત શામિલ ન હો. કહીં એસા ન હો કે બુરે ખયાલાત પૈદા હો જાએ ઔર બુરી નિયતસે કિસીકો હાથ લગ જાએ.

(૮) જિસ તરહ અંધેરેમેં ગલત ફહમી હો જાતી હે ઈસી તરહ એક હી રંગકે કપળે સિલાનેમેં ભી ગલત ફહમી હો જાતી હે. બા'ઝ લોગોંકો બીવી ઔર માં યા બીવી ઔર બહનકા લિબાસ એક હી કપળેમેંસે બનાનેકા શોક હોતા હે તો ઈસ્કી વજહસે આદમીકો કભી ધોકા હો જાતા હે ઔર વહ ઉસ ઔરતકો પીછેસે યા અંધેરેમેં પહચાન નહીં પાતા કે યહ બહન હે યા બીવી હે યા માં હે. ઈસ લિએ ઈન તમામકે લિબાસ અલગ અલગ રંગકે હોને ચાહિએ.

ઔર બા'ઝ મર્તબા ઔરતેં એક દૂસરેકે કપળે પહનનેકે લિએ લેતી હે, ઈસમેં ભી આદમીકો ધોકા હો સકતા હે. અગર કપળે નાપાક હોનેકી વજહસે નમાઝકે લિએ પહને હોં તો નમાઝકે બા'દ ફૌરન ઉસ્કો બદલ કર અપને કપળે પહન લે.

(૯) જો લોગ લુંગી પહનતે હે ઔર લુંગીકે નીચે કોઈ દૂસરા કપળા નહીં

પહોંચતે ઉન લોગોંકો અપને સતરકા ખાસ ખયાલ રખના ચાહિએ. અગર કિસી ઔરતકી નિગાહ શહવતકે સાથ મઠકી શર્મગાહ પર પળ જાએ તો ભી હુરમતે મુસાહરત માનિત હો જાતી હે. ઈસ લિએ ઘરમેં બેટી યા બીવી મૌજૂદ હો એસે વક્ત લુંગી પહોંચ કર સોનેકી હાલતમેં યા સીળી પર ચળુને—ઉતરનેકી હાલત તૈરહમેં ખૂબ ખયાલ રખના ચાહિએ ઔર એહતિયાત તો ઈસીમેં હે કે લુંગીકે નીચે કોઈ કપળા ઝરૂર પહોંચે તાકે કત્મી ગફલત હો જાનેકી સૂરતમેં ભી હુરમતે મુસાહરતકા મરઅલા પેશ ન આએ. ઈસી લિએ લુંગી પહોંચ કર એક પેર ખળા કરકે દૂસરા પેર ઉસ પર ચળા કર સોનેસે મના' કિયા ગયા હે તાકે સતરકી હિફાઝત હો.

(૧૦) ઈસી તરહ ઘરમેં દાખિલ હોનેકા મૌકા ભી બહુત એહતિયાતકા મૌકા હે. સૂરએ નૂરકી આયત નંબર ૨૭મેં હે કે : “એ ઈમાનવાલો ! તુમ અપને ઘરોંકે સિવા કિસીકે ઘરમેં જબ તક ઈજાઝત હાસિલ ન કર લો તબ તક દાખિલ ન હો.” હો સક્તા હે કે કોઈ ઔરત યા મઠ ઘરમેં કપળે બદલ રહા હો યા એસી હાલતમેં હો કે ઉસ્કો શર્મ આએ ઔર હો સક્તા હે કે એસી કોઈ હાલત દેખ કર મઠ યા ઔરતકે દિલમેં બુરા ખયાલ પેદા હો જાએ ઔર ફિર હુરમતે મુસાહરતકા મરઅલા પેશ આ જાએ.

મઆરિફુલ્લુઆન જિ.ફ, સ.૩૮૭ પર લિખ્ના હે કે : “ઈજાઝત લેનેકા યહ હુકમ આમ હે. મઠ, ઔરત, મહરમ, ગૈર મહરમ સબકો શામિલ હે. ઔરત કિસી ઔરતકે પાસ જાએ યા મઠ કિસી મઠકે પાસ, સબકે લિએ ઈજાઝત લેના વાજિબ હે.” ઔર એક હદીષ નકલ કી હે કે : એક શખ્સને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમસે પૂછા કે “મેં અપની વાલિદાકે સાથ ઘરમેં રહતા હું (તો ઈજાઝતકી ઝરૂરત હે ?)” હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમને ફર્માયા : “ફિર ભી ઈજાઝત લિએ બગૈર ઘરમેં મત જાઓ.” તો ઉસ આદમીને દૂસરી ઔર તીસરી બાર ફિર યહી પૂછા તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમને ફર્માયા કે : “કયા તુમહેં યહ બાત પસંદ હે કે અપની વાલિદાકો નંગી દેખો ?” ઈસ લિએ ઈસ વક્તકા બહુત ખયાલ રખના ચાહિએ.

(૧૧) શાહીકે મૌકે પર : ઈસ વક્ત ઔરત ઔર મઠમેં બહુત મેલ મિલાપ હોતા હે.

(૧૨) ગમીકે મૌકે પર : યહ મૌકા બહુત ખતરનાક હે. બા'ઝ ઔરતેં કિસીકે

ઈત્તિકાલ પર રોતી ઘોતી હોં ઓર કોઈ મહરમ ઉન્કો સમજાતા હે તો ઉસ્કે કંઘે પર અપના સર રખ કર રોતી હોં. ઈસ તરહ મર્દ ઓર ઓરતકા એક દૂસરેકો ધૂના પાયા જાતા હે ઓર અગર હુરમતકી શર્ત પાઈ ગઈ તો મિયાં-બીવી એક દૂસરે પર હરામ હો જાએંગે.

ઈસ ગલતીકે દોનેકે ત્રીન ખતરનાક મોકે

ઉપર બતાએ હૂએ મોકાંકે અલાવા ત્રીન મોકે એસે હોં કે ઉન્કા હમારે ઝમાનેમેં બહુત ફેલાવ હે. ઈન ત્રીનોમેંસે દો તો રસ્મકે તોર પર હોં ઓર બહુત સી જગહોંમેં ઈન રસ્મોં પર પાબંદીસે અમલ ક્રિયા જા રહા હે. કોમકે ઝિમ્મેદારોં પર ઝરૂરી હે કે વહ ઈસ્કો બંદ કરનેકી પૂરી કોશિશ કરેં ઓર એક મોકેકા તઅલ્લુક ઉન લોગોંસે હે જો ટી.વી.કી લા'નત અપને ઘરમેં રખતે હોં. ઈન ત્રીનોમેં ઈસ ગલતીકા સબસે ઝિયાદહ ખોફ રહતા હે. દો બુરી રસ્મેં યહ હોં :—

(૧) હાથ ચૂમનેકી રસ્મ : બા'ઝ મોકે એસે હોં કે ઈસમેં લોગોંકે દરમિયાન હાથ ચૂમનેકા રિવાજ હે. યહ બહુત હી બુરા રિવાજ હે. અગર હાથ ચૂમનેકે વક્ત મર્દ યા ઓરત દોનોંમેંસે કિસીકો શહવત હો ગઈ તો હુરમતે મુસાહરત ધાબિત હો જાએગી.

જૈસે ઈદકા મોકા : બા'ઝ લોગ ઈદકે દિન અપને માં-બાપ ઓર દૂસરે રિશ્તેદારોંકે હાથ ચૂમનેકો ઝરૂરી સમજતે હોં. અગર કોઈ લગ્નકા યહ કામ ન કરે તો ઉસે માં-બાપકા નાફર્માન સમજતે હોં.

ઈસી તરહ નિકાહ પળહનેકે બા'દ દુલ્હા અપની સાસકે પાસ જાતા હે ઓર ફિર સાસકે હાથ ચૂમતા હે. ઉસ્કો 'સલામી' કહા જાતા હે. ઈસી તરહ 'બલાએ લેનેકી રસ્મ'^૧ કા હાલ હે.

યહ તમામ મોકે ખતરેસે ખાલી નહીં. અલ્લાહ ન કરે અગર હુરમતકી શર્ત પાઈ ગઈ તો મિયાં-બીવીકે નિકાહમેં બિગાળ આ જાએગા ઓર દોનોં એક દૂસરે

૧. યહ શાદીકે મોકેકી એક રસ્મ હે. ઈસમેં ઓરતેં દૂલ્હેકી બલાએ લેતી હોં. યા'ની અપને દોનોં હાથોંકો પહલે દૂલ્હેકે સર પર રખતી હોં ઓર ફિર વહાંસે અપને સર પર લે જાતી હોં. ઈસ રસ્મકો અદા કરકે ઓરતેં યહ બતલાના ચાહતી હોં કે દૂલ્હેકી બલાએ યા'ની મુસીબતેં હમને અપને સર પર લે લીં. ઈસ્કો 'બલાએ લેના' કહતે હોં. યહ સબ વાહિયાત બાતેં હોં, છોળ દેની ચાહિએં. આજકે ઝમાનેમેં કોઈ કિસીકો અપની ગર્જકે બગૈર સલામ ભી નહીં કરતા તો દૂસરેકી બલાએ તો કોન અપને સર પર લેગા ?

પર હમેશાકે લિએ હરામ હો જાએંગે.

(૨) દુલ્હનકી રુખ્સતીકી રસ્મ : યહ રસ્મ ગૈરોંકે સાથ રહ કર મુસલમાનોંકે ઘરોંમે દાખિલ હો ચુકી હે. જબ દુલ્હનકો ઉસ્કે સુસ્રાલ રવાના ક્રિયા જાતા હે તબ એક અજીબ માહોલ હોતા હે. લોગ આ કર જમા' હોતે હેં ઔર દુલ્હન સબકે બીયસે નિકલતી હે ઔર પૂરી દુન્યા ઉસે દેખતી હે, રોના ચિલ્લાના હોતા હે. દુલ્હન અપને માં-બાપ, ભાઈ વગૈરહકે કંધોં પર સર રખ કર રોતી હે ઔર ઉન્સે ગલે મિલને જૈસા ભી હો જાતા હે. ઔર ભાઈ, બાપ વગૈરહ ઉસ્કો સર પર બોસા ભી દેતે હેં. અગર એસે વક્ત બાપકો શહવત હો ગઈ ઔર શહવતકે સાથ બોસા દિયા યા હાથ પકળ લિયા યા દુલ્હનકે કિસી ભી હિસ્સેકો સિફ ધૂ લિયા ઔર હુરમતકી શર્તે પાઈ ગઈ તો મિયાં-બીવી એક દૂસરે પર હરામ હો જાએંગે. ઔર ઈસ રસ્મમેં બહુતસે ગુનાહ હો જાતે હેં. ઈસ લિએ ઈસ્કો બંદ કરનેકી કોશિશ કરની ચાહિએ.

એક ખતરનાક મોકા :

હમારે ઝમાનેમેં ટી.વી.કા માહોલ આમ હોતા જા રહા હે. બહુત કમ ઘર હેં જો ઈસ લા'નતસે બચે હોં. ઉસમેં દિખાઈ જાનેવાલી ચીઝોંમેં દુન્યા ઔર દીનકી બરબાદીકે અલાવા કુછ નહીં. ઔર આશિકી મા'શૂકીકી બાતેં તો ખાસ તોરસે બતાઈ જાતી હેં. ઈસ્કી વજહસે આદમીકે જઝબાત ઉભરતે હેં ઔર બુરે બયાલાત પૈદા હોતે હેં. બા'ઝ મર્તબા સારા ઘર એક સાથ બેઠ કર એસી ચીઝેં દેખતા હે ઔર ઉસ વક્ત અગર શહવતકી હાલત હો ગઈ ઔર બેટા યા બેટી પર હાથ પળ ગયા તો મસ્અલા ટેળહા હો જાએગા ઔર મિયાં-બીવી હમેશાકે લિએ એક દૂસરે પર હરામ હો જાએંગે. ઔર ઉન્કો એક દૂસરેસે જુદા હોના પળેગા. ઔર અગર અંધેરા કરકે એસી ચીઝેં દેખ રહે હેં યા બેટી બાપકે કરીબ યા બેટા માંકે કરીબ હે તો ખતરા હી ખતરા હે. અલ્લાહ તઆલા ઈન બર્માદ કરનેવાલી ચીઝોંસે બચાએ. આમીન.

ઈસ આફતસે બચનેકા જબ્વી નુસ્ખા :

હમારી પૂરી કિતાબકા નિયોળ દો ચીઝેં હૂઈ : (૧) ધૂના યા દેખના ઔર (૨) શહવતકા હોના.

ઈસ લિએ હર એસે મોકેસે બચના ચાહિએ જિસમેં ધૂને યા દેખનેકા ખતરા

હો. ઔર શહવતકે કાબૂ કરનેકા તરીકા યહ હે કે અલ્લાહવાલોકે હાથમે અપના હાથ દે કર, ઉન્કે કહનેકે મુતાબિક અમલ ક્રિયા જાએ તો દિલકી યહ તમામ બીમારિયાં દૂર હો જાતી હૈં.

હમારે લિએ ઝરૂરી હે કે ઈસ ગલતીસે બચનેકે લિએ હમ અલ્લાહસે મદદ માંગતે રહૈં, કયૂં કે બચાનેવાલી ઝાત તો અલ્લાહ હીકી હે. દો રકઅત પઞહ કર અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કી જાએ. દુઆકે બહુત ફઝાઈલ આએ હૈં. નેક ઔર અછ્છે ગુમાનસે દુઆ કી જાએ તો અલ્લાહ તઆલા મહરૂમ નહીં રખૈંગે, ઈન્શાઅલ્લાહ. ઔર હદીષે પાકમેં શહવતકી બુરાઈસે બચનેકે લિએ જો દુઆએં સિખાઈ ગઈ હૈં ઉનકો ધ્યાનસે ખૂબ પઞહા જાએ તાકે ઈસ બુરાઈસે હમારી હિફાઝત હો. શહવતકી બુરાઈસે બચનેકે લિએ બા'ઝ દુઆએં યહ હૈં :-

(૧) اللَّهُمَّ حَصِّنْ فَرْجِي.

(૧) તર્જમા :- એ અલ્લાહ ! મેરી શર્મગાહકો મહફૂઝ રખ.

(૨) اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي.

(૨) તર્જમા :- એ અલ્લાહ ! અપને નફ્સકી બુરાઈસે મેં આપકી પનાહ માંગતા હૂં.

(૩) اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مَخَافَةَ تَحْجُزْنِي عَنْ مَعَاصِيكَ حَتَّى أَعْمَلَ بِطَاعَتِكَ عَمَلًا اسْتَحِقُّ بِهِ رِضَاكَ.

(૩) તર્જમા :- એ અલ્લાહ ! મેં આપસે ઔસા ડર માંગતા હૂં જો મુઝે આપકી નાફમાનિયોસે રોક દે. યહાં તક કે મેં આપકી ફર્માબરદારીકે ઔસે કામ કરૂં જિનસે મેં આપકી ખુશનૂદીકા મુસ્તહિક બન જાઊં.

ઔર ઈસ ગલતીસે હિફાઝત હો જાએ ઈસ નિયતસે સદકા ઔર ખૈરાત ભી કી જાએ, કયૂં કે સદકા બલાઓં ઔર મુસીબતોંસે હિફાઝતકા ઝરીઆ હે.

નોટ :- અગર (અલ્લાહ ન કરે) કિસીકો યહ મસ્અલા પેશ આ જાએ તો કિસી બળે મુફતી સાહબસે મિલ કર રહબરી હાસિલ કરે.

દીની કિતાબેં છપવાનેકે લિએ

Kureshi Graphics

Bhavnagar, Gujarat. Mo : 9824 786 864

હુમૂરે અકદસ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમે ફરમાવ્યું કે :-
“સૌથી પહેલાં ‘વારસા’નું ઈત્મ ઉઠાવી લેવામાં આવશે.”

વારસા વહેંચણી :- વારસા વહેંચણી કરવી અલ્લાહપાકનો હુકમ છે અને દરેક મુસલમાન પર ફરજ છે. ‘મીરાષ’ (અર્થાત્ વારસો) તે માલને કહેવામાં આવે છે જેને મરનારે છોડ્યો હોય. જેમકે મકાન, દુકાન, રૂપિયા-પૈસા, મકાન-દુકાનમાં જે માલ વેપાર કરવા માટે રાખવામાં આવ્યો હોય તે અને ઉપયોગમાં આવવાવાળો સામાન, અહિંયા સુધી કે કપડાં વગેરે તમામ વસ્તુઓ ‘મીરાષ’ છે. આવી જ રીતે ‘ગુડવિલ’ (GOODWILL) જેની કિંમત કાયમી હોય અથવા શેર (SHARES) અથવા કોઈ જગ્યાએ કરેલ ઈન્વેસ્ટમેન્ટ (INVESTMENT) પણ મીરાષમાં શામેલ છે અને દરેક વસ્તુની વહેંચણી હકદારો વચ્ચે કરવી ફરજ છે. મીરાષના હકદારો મરનારના પતિ-પત્ની, દીકરો-દીકરી, મા-બાપ વગેરે છે. મરણ બાદ મરનારનું કર્જ અદા કરવું જરૂરી છે. તેના પછી જો મરનારની કોઈ જાઈઝ વસિયત હોય તો તેને પૂરી કરવી જરૂરી છે અને તેના પછી વ્યવસ્થિત રીતે હિસાબ કરી વારસદારો અને હકદારોમાં તમામ મિલ્કતની પવિત્ર શરીઅતના કાનૂન પ્રમાણે વહેંચણી કરવી જરૂરી છે. (વારસા વહેંચણી કર્યા પહેલા મર્હૂમના માલનો ઉપયોગ કરવો કોઈપણના માટે જાઈઝ નથી.)

કોઈ મુફ્તી સાહેબથી સંપર્ક કરીને વ્યવસ્થિત હિસાબ અને સહી તરીકા પ્રમાણે વારસા વહેંચણી કરવામાં આવે કે જેથી કોઈનો હક આપવાનો રહી ન જાય અને અન્યાયથી બચી શકાય.

મીરાષ ન દેને યા કમ દેનેકા નતીજા કુદરતકે કાનૂનકે મુવાફિક યહ હોતા હે કે ઉનકા પૈસા, બીમારિયો, મુસીબતોં ઔર બલાઓંમેં પાનીકી તરહ બહતા હે. ફિર વહ તા'વીઝ લેને આતે હેં, પાની પર દમ કરવાતે હેં, બકરે વગૈરહકા સદકા દેતે હેં. હાલાં કે યહ મુસીબતેં, બલાઓં, આફતેં તો સિફ ભાઈ બહનોંકા હક અદા કરનેસે હી દૂર હોંગી ઔર યહ મુસીબતેં તો ડરાનેકે લિએ આતી હેં કે અબ ભી બાઝ આ જા ! ઈસકે બાવજૂદ અગર વહ હકદારકા હદ અદા નહીં કરતા તો બા'ઝ મર્તબા ઉનકી બદદુઆ દૂસરે જાઈઝ માલકો ભી લે ફૂબતી હેં...

[તરીકએ વસિયત સ.૧૩૧]